

RUSIJA ATMETA POPIEŽIAUS SIULOMĄ TAIKĄ.

Talkininkai smarkiai musa priesus CARAS ISTREMTAS SIBIRAN.

Anglijos lietuviu rupesciai
del priverstino kareiviavimo.

Valdzia nustatys angliu kainas.

Schuykill'o lietuviai padarė didelę
demonstraciją.

Popiezius žada dar karta raginti prie taikos

Rusai paėmė kalmus Turkijoje.

Petrogradas. Rusai pereitą savaitę vėl užėmė ofensivą Kaukazo fronte, ir sulig karės biuro paskelbimu, pagrobė visą eilį kaimų.

Rusija žada atmeti Popiežiaus taikos pasiulymą.

Iškarto tikėtasi, kad Rusija Popiežiaus taikos pasiulymą nepraleis pro ausis kaip tą rengiasi daryti Anglija ir kitos talkininkės viešpatijos. Tačiau iš Rusijos ambasadoriaus Bachmetevo Washington išsitarimų šiuo žvilgiu matyt, kad, nors Rusijos valdzia oficialio atsakymo dar nesurengė, linksta labiau į antipacifistų pusę — prie atmetimo taikos pasiulymo.

Anglijos blokados ministeris ir užsienio reikalų posekretorius lordas Robert Cecil atstovų bute paaiškino, jog talkininkų valdzios pirm duosaint atsakymą į Popiežiaus notą, turėsiančios bendrą pasitarimą. Suv. Valstijos, menama, tama pasitarime nedalyvaus, bet pasiūš atskirai atsakymą Sv. Tėvui Ryme. Koks tai bus atsakymas, netrukus pamatysime.

Ex caro Nikalojaus turtas Berlyne.

Amsterdamas Western Zeitung praneša, kad ex-caro privatinio turto buvę sudėta Rusijos ambasadoje Berlyne apie 10.000.000 ar 12.000.000 markių (\$2.500.000 iki \$3.000.000).

Vokiečiai ruošias ant Petrogrado. 108

Petrogradas 22 d. rugp. vokiečiai pradėjo ofensivą Rygos fronte, tarpe Tirul pelkių ir upės Aa. Toje vietoje rusų armija atsitraukė prieš vokiečius atgal apie tris veretus. Dvinsko linkmėj atsinaujino gūvios artileriją

šaudynės. Sprendžiama, kad vokiečiai, besinaudodami Rusijos politiška pairute, dabar apsirinko patogiausią laiką vartytis ant Petrogrado, prie ko jie jau seniai rengėsi. Taipgi Galicijoje abiem šonais Brody-Krasne gelžkelio vokiečiai varo pašėlusią artileriją ugnį ant rusų apkasų.

Washington pastaruoju atėjo nelinksmos žinios iš Rusijos sostinės. Iš ten pranešama būk Kerenskis su visa jo ministerija tapo prašalinti nuo valdzios; jų vietas užėmė asmens norinti Rusiją išliuosuoti iš karės. Sakoma, kad ekonominis šalies padėjimas panašias valdžioje atmainas paskubinęs ir su tuo surištas rusų armijos apleidimas savo pozicijų vokiečiams. Nors tos žinios oficialiai nepatvirtintos, visgi jos nemažai rūpesčio užduoda talkininkam ir Suv. Valstijoms.

Teutonų nuomonės skiriasi sulig priėmimo popiežiaus taikos pasiulymo.

Bern Sveicarija. Austro-Vengrija ant visų taikos punktų sutinka, bet reikalauja, kad Britanija turi paleisti iš savo globos Gibraltarą — savo laivyno bazą, Suez kanalą, ir Malta, o Italija apleistų Valoną (Albaniją). Vokietijos kancleris Michaelis pasakė Reichstage, kad nepaisant visų pastangų, Vokietija negalėsiant duoti bendrą su Austrija atsakymą į Popiežiaus notą. Tad reiškia, kad ji kitokius reikalavimus statys nei jos talkininkės.

42.000 belaisvių į vieną mėnesį.

Berlynas 19 d. rugp. Nuo 19 d. liepos centralės viešpatybės rytų Galicijoje, Bukovinoje ir Moldavijoje suėmė arti 42.000 karės belaisvių, 257 kanuoles ir 548 mašinines kanuoles.

Kynų karė nelegalė.

Pekinas. Austro-Vengrija skaito Kynų karės paskelbimą centralėms viešpatybėms neteisiu, kadangi, sulig tos šalies įstatymų, abu parlamentai turi apskelbimą patvirtinti, ko šitoje dėjoje nebuvo.

— Ex-caras Nikalojus su visa savo šeimyna ir palydovais išvežti Tobolskan, Sibirijon.

Sekantios savaitės „Žvaigždėje“ bus plačiau apie tai parašyta.

Amerikos Naujienos.

Nepripažįsta medicinos studentams paliuosavimo nuo kariumenės

Philadelphijoje pereitą savaitę paliuosavimo nuo kareiviavimo komisija šeštame distrikte buvo paliuosavus Jeffersono Medicinos kolegijos studentą Hicks, kuriam liko tik 10 mėnesių laiko iki užbaigimui savo mokslo. Ji buvo paliuosavę, taip sakant, laikinai, su išlyga, kad užbaigęs mokslą, tuoj stos kariumenėn. Taipgi prie šio paliuosavimo remtasi Pensylvanijos valstijos gydytojų pasiūsto prašymo kariškai šalies vyriausybei, kad medicinos studentus, dėl žmonių sveikatos apsaugojimo, paliktų pabaigt mokslą. Gi dabar iš Washingtono atėjo nuo Suv. Valstijų karės sekretoriaus Baker ir Maršalo Crowder visai priešingas atsakymas. Savo telegramose jie aiškiai pažymi, jog nebūsią padaryta jokių atmainų įstatymuose, paliečiančiuose tokius studentus ir jie bus pašaukti kariumenėn kaip ir kiti visi.

Ragina atiduot savo milijonus kareli.

Massachusetts'o buvęs gubernatorius Walsh katalikų jaunikių (Catholic Young Men National Union) Mass-Mitinge pasakė karštą prakalbą kurioje ragino šios šalies turtuolius paaukot savo milijonus kareli.

„Visi Rockefellerio ir Morgano turtai, anot minėto kalbėtojaus, neverti vieno Amerikos jaunikių gyvasties.“

„Todėl, girdi, Jūs turtuoliai, kurie sukrovėti savo milijonus po šia vėliava, atiduokit dabar kiekvieną dorelį reikalingą apsaugoti kareivių gyvastį apkasuose ir pasmagint jų sunkų padėjimą mūsų laukuose. Taipgi nusiūš kit kokią tik galite pagelbą tų kareivių tėvams ir šeimoms.“ Geras patrimas, bet vargu bo turtuoliai norės jė paklausti.

Bus mėsos badas.

Suv. Valstijų maisto kontrolierius Herbert C. Hoover, pastaruoju apreiškė, jog pasauliui gresia mėsos badas. Tas badas Suv. Valstijose prasitės ilgai ir po kareli, nes gyvulių skaitlius kaip galvijų, avių, ypač gi kiaulių neapsakytai mažinasi prie nuolatinė karės reikalavimų; talkininkų gi viešpatijose gresia visiškasis gyvulių išnaikinimas jei da karė ilgai trauksis.

(Tasa ant 4 pusl.)

LIETUVIŲ TAUTOS ISTORIJA IR DABARTINIAI SIEKINIAI TAUTIŠKU ATŽVILGIU.

(Tęsa.)

Bandymai lenkų nuo pat pradžios karaliavimo Zyg-
manto Augusto padaryti da vieną viršaus uniją nenusi-
seka, iki 1652 metų sulenkėjusi lietuvių ir gudų smul-
ki bajorija nepadaro karės guolyje pas Vitebską konfe-
deracijos su tikslu visiško privienijimo Lietuvos prie
Lenkijos, kad visame kame privilegijose sulygti su lenkų
šlėkta, ir iki tokiu būdu, atsiskyry nuo Lietuvos didžiūnų
nepareina į lenkų pusę. Liublino seime 1569 m. kada
po ilgų ginčų dėlei unijos nuo pat sausio mėn. 1 kovo pa-
skutiniai ištikimi lietuviai išvažinėjo, šitie suokalbini-
kai prieš Lietuvos savistovystę meldžia karaliaus, kad
jis užtvirtintų uniją pagal lenkų norą remdamasi vien jų
pritarimu. Ant lenkų reikalavimo atiduoti jiems Podle-
chiją ir Volinijų karalius išleidžia 12 kovo „universalą“
atiduodantį Lenkijai tas dvi Lietuvos provincijas. Pod-
lechijos ir Volinijos didžiūnai kun-čiai Cartoryskis, Ost-
rožskis, Višnevskis ir Ostafijus Volavyčius spiriasi ir tik,
negaudami pagelbos iš Lietuvos, po bausme atėmimo jų
turtų prisiekia padonystę Lenkijai. Lietuvos didžiūme-
nė, pertraukus seimą, buvo išleidusi karės lai-
škus į visą Lietuvą (tai karės krivulė), kad
ginklu palaikyti tėvynės neprigulmybę. 23 kovo lenkai
teipgi apskelbia „pospolite ruszenie.“ Tuo tarpu, len-
kams reikalaujant, karalius kitu universalu 5 Birželio
atiduoda Lenkijai Kievo ir Braclavo vaivadytes. Lie-
tuvos didžiūnai, matydami, kad karė negalima, nes vieš-
patystės neigios išdalintos, išdas tuščias, sulenkėję bajo-
rai atsieako remti karę su lenkais ir dagi grasiina sukili-
mu; taigi gražina atgal savo delegatus, kurie 1 Liepos ir
pasirašo po lenkų reikalaujama unija.

Pagal tą paskutinę uniją Lietuva ir Lenkija vienija-
mos ant visados. Valdonas abiem vienas; jis sykiu Len-
kų karalius ir Lietuvos Didis Kunigaikštis. Seimas ben-
driems dalykams vienas. Traktatai su kitomis viešpa-
tystėmis daromi abiejų išvien. Bet administracija, insti-
tymai bei teismai, kariūmenė, išdas, pasilieka kožnai
skyrum.

Šita unija išteisybės padarė daugiau ne kaip kitos pir-
ma buvusios. Ji atėmė iš Lietuvos visas į pietus nuo Pri-
petės rusų žemes ir atidavė jas Lenkijai. Lenkija tomis
žemėmis daugiau kaip dvigubai padidėjo, o Lietuva tapo
sumazinta iki savo sienų Gedimino laikuose. Lenkai ga-
lutiniai gavo nuo Lietuvos taip pageidaujamas jiems rusų
žemes, ir daugiau apie unijas jau neužsiminė; užtai šita
Liublino unija ir buvo jau paskutinė.

Bet ir tą lietuviai priėmė taip kaip visas pirmiau bu-
vusias unijas. Tuo po numirimui karaliaus Zyg-
manto Augusto jie bandė sau užsitikrinti skyrium valdoną ir
pakvietė didžiūnų kunigaikščių Maskvos caro Jono IV jo sū-
nų Feodora. Ale caras vietoj sūnaus žadėjo pats būti
Lietuvos valdonu. Tada lietuviai atsisakė.

Nepasisekus gauti skyrium valdoną, Lietuvos seimas
Vilniuje nusiuntė pasiuntinystę (Krištapą Radivilą) Pa-
ryžiui pas Henry Valois neseniai lenkų išrinktą kara-
lium, kviesdamas jį būti drauge ir Lietuvos didžiūnų kuni-
gaikščių, su sąlyga, kad jis nemazis Lietuvos savistovy-
bės ir sugrąžis jai Lenkų užgriebtas provincijas. Nuo to
laiko Lietuva su Lenkija jau visada turėjo tik vieną
abiem valdoną.

IV.

Kokiu gi juristišku mūsų laikų terminu galima pava-
dinti ryšius Lietuvos su Lenkija, buvusius iki Liublino
unijai ir kas naujo pasidarė po jai? Cia mes negalime žiū-
rėti vien žodžių vienos ar kitos unijos aktų, lygiai nė žo-
džių Liublino akto 1569 metų, nes matome, kad lie-
tuviai nebuvo linkę visame kame užlaikyti tų unijų. La-
biau turime tēmyti istorijos bėgi. Kaip tas viešpatysčių
ryšys buvo užlaikytas abiejų pusių? Tas mums parodys
ne vienos ar kitos pusės pageidaujamus užrašytus aktuo-
se, ale reališkūs, gyvenime buvusius, abiejų šalių santi-
kius.

Lenkai turi pretensijas Lietuvą vadinti Lenkijos pro-
vincija, sakydami, kad Jagela Lietuvą lenkams dovano-
jės aktu 1385 metų Kreve. Vienok tuojuos užėmus Ja-
gelai Lenkų sostą ir atsuntus į Vilnių savo vietininką,
lietuviai nepasikakino ir padarė sukilimą Vytautą iške-
lę į savo valdonus. Užstojus didžiūnų kunigaikščiu Vy-
tautui, buvo padarytas draugiškas ryšys tarp Lie-
tuvos ir Lenkijos (Ostrove 1393). Tą ryšį mes galime
pavadinti mūsų laikų terminu tik alliance, o jokio pri-
gulėjimo Lietuvos nuo Lenkijos nebuvo visą Vytauto
valdymo laiką. Taip 1398 met. pareikalavus lenkams
(Jadvygos vardu) nuo Vytauto duoklės kaipo pripaži-
nimo padovanojimo Jagela Lietuvos Lenkijai, Vytautas
sušaukęs kunigaikščius ir bajorus 2 spalio mėn. tų pat
metų apskelbia save karaliu, o Lietuvą neprigulminga
nuo Lenkijos ir padaro sutartį su kryžiuočiais kare su
Lenkija.

1401 sutartim Vilniuje, kad palaikyti Jagelą ant Len-
kijos sosto, neseniai mirus jo pačiai Jadvygai, Vytautas

pripažįsta paveldėjimą Lietuvos sosto po savęs Jagelai ir
jo inpediniams (reiškia p a ž a d ē t a realė unija). 1413
met. lenkams ir vėl rūpinantis apie uniją, padaryta su-
tartis pastovaus draugiško ryšio Lietuvos su Lenkija su
nustatymu inpedinystės skirtingų Lietuvos ir Lenkijos
sostų per rinkimą, kožnos tautos valdoną renkant abiem
tautom drauge. Išėitų kaip ir duarchija panaši ir du cie-
soriu Romos imperijoje su pirmu eilėje titulu karaliaus ir
antru didžio kunigaikščio, Ale išteisybės buvo tai gu-
driai lenkų politikų išgalvotas būdas visada išrinkti tų
pačių valdoną abiem sostam. (Taip vadinama Horodlo uni-
ja). Likusiu Vytauto viešpatavimo laiku tas ryšys pasi-
rodė esąs kaip ir „Staatenbund,“ tik labai liuosas, kurio
prietikiai tarp abiejų pusių buvo tik internacijonališki.

Mirus Vytautui ir išrenkant be lenkų dalyvavimo di-
džiūnų kun. Svitrigailą, lietuvių sulaužyta Horodlo sutar-
tis. Visas viešpatavimas Svitrigailos (1430-32) nedra-
giškume su Lenkija. Užstojus didžiūnų kun. Zyg-
mantui Kęstutaičiui 1432 met., atnaujinta 1401 metų sutartis su
Lenkija (reiškia ir lenkų tapo atmesta Horodlo unija).
1440 met. lietuviai išrinkdami didžiūnų kun. Kazimierą Ja-
gelaitį sulaužė 1432 metų sutartį su lenkais; bet 1447
met. pavelydami Kazimierui Jag. užimti taipgi Lenkijos
sostą, sutinka ant personalės unijos (paprastos). Jam
mirus, nuo 1492 personalė unija su lenkais pertraukta,
lietuvių, išrenkant didžiūnų kun. Aleksandrą, o lenkų, — Jo-
nā Albrechtą; bet 1499 tapo vėl atnaujinta Horodlo su-
tartis, kad remt vieni kitus karėje lietuvių su Maskva,
o lenkų su turkais ir totoriais. 1501 lenkai išrenka
Aleksandrą savo karaliu — vėl personalė unija iki Ale-
ksandro mirėiai 1506. Tais metais, išrinkus lietuviams
Spalių mėnesyje Aleksandro sūnų Zyg-
mantą didžiūnų kun., lenkai pasiskubina jį apšauktiteipgi savo karaliu Gruo-
dyje, — ir vėl personalė unija. Da prie Zyg-
manto gyvos galvos lietuviai išsirenka didžiūnų kun. jo sūnų Zyg-
mantą Augustą, bet tik 1544 karalius paveliija sūnui apimti val-
džią Lietuvoje, Zyg-
mantui mirus 1548, lenkai didį kun.
Zyg-
mantą Augustą pastato savo karaliu, ir vėl pratęsia
personalę uniją.

Tokiu būdu matome, kad Jagelos užrašai Kreve 1385
metų tapo lietuvių panaikinti da sukilimu Vytauto ir pa-
sidarymu jo didžiūnų kunigaikščių. Lietuva, visada buvu-
si savistovė ir suverenė (souveraine) viešpatystė, nen-
rėjo išsivadėti savo suverenystės kokiais ne būtų užra-
šais sulaužiusio savo ištikimybę viešpatystei valdono.
Iki pat Liublino unijai Lietuva niekad nebuvo netik in-
corporuota, bet dagi vasale Lenkijos: nė vienas jos didžiūnų
kunigaikščių niekad nepriesiekė lenkų karaliui vasalys-
tės panašiai kaip paskutinis kryžiuočių mistras Albrechtas,
tapęs prūsų hercogu; nė vienas taipgi nebuvo len-
kų karaliaus vietininku, nors lenkai spyrėsi, kad tokiu
būdu pavz. Kazimieras Jagelaitis, ir pakėlus lietuviams jį
į didžiūnų kunigaikščius lenkai patys užmėtinėjo, kad lie-
tuviai sulaužė, paskutini 1432 metų sutartį. Ir didis
kun. Aleksandras, išsirikus lenkams karaliu Joną Al-
brechtą, nusiuntė jam ne savo submisiją, tik paprastą
draugiško susiedo pasveikinimą. Nuo pat išrinkimo Ja-
gelos Lenkų karaliu iki Liublino unijai ryšys tarp Lie-
tuvos ir Lenkijos buvo tik ta pati lietuviška Gedimino
dinastija: Lenkijai Algirdo šaka, o Lietuvai — išpradžiu
Kęstutio, asmenyse Vytauto ir Zyg-
manto Kęstutaičio, o
toliau ta pati Algirdo šaka abiem viešpatystėm (dasselbe
Herrscherhaus aber nicht immer derselbe Herrscher). Vi-
sos tos tame laike darytos su Lenkija sutartys, vadina-
mos unijomis, buvo tik draugiškais ryšiais (alliance),
tikslu reikale gauti viena nuo kitos pagelbą apsiginimui
(alliance defensive); į pabaigą prie kelių valdonų lenkų
rūpesčiu tie ryšiai perėjo į personalę uniją.

Ką padarė Liublino unija? Pirmučiausia ji atplėšė
nuo Lietuvos visus pietinius rusus (ukrainiečius) ir Lie-
tuva liko Gedimino laikų sienose, t. y. tiktai tikrųjų lie-
tuvų ir baltarusių žemes.

Kas link teisiško (staats- und Volkerrechtlich) Lie-
tuvos stovio taipgi pasidarė permainos. Bet nežiurint len-
kų noro, Lietuva neliko inkorporuota į Lenkiją nė po
Liublino unijai. Liublino unijos aktas kaip ir kitų uni-
jų nekuriuose savo dalise išreiškia tiktai vėliaus neinvy-
kusius lenkų norus. Lietuva pasiliko sau visą, skirtingą
nuo Lenkijos, viešpatystės valdžią, kaip ją kad turėjo ir
prieš Liublino uniją: visa administracija su augščiausio-
mis valdžios vietomis (ministerijos); Lietuvos seimas, ku-
ris po Liublino unijai vadinosi „Visatiniais Lietuvos su-
vaziavimais“ atskyrimui nuo bendro abiem viešpatys-
tėm Seimo; savas skirtingas teisių kodeksas (naujas patai-
sytas III-sis išleidimas Lietuviško Statuto 1588), savi teis-
mai; skyrium kariūmenė ir finansai; dagi vieną abiem
su Lenkija valdoną Lietuva pripažino ne tuo su pirmais
rinkimais didžio kunigaikščio, ale vėliaus.

Ir po Liublino unijai Lietuva pasiliko ne autonomiš-
ka Lenkijos provincija, bet skirtinga nuo jos, suverenė
kaip ir pirma, viešpatystė. Užtai ir po Liublino unijai
Lietuvoje randame visas viešpatystės esenciales žymes:
Skirtingą po Lietuvos valdžios augščiausią jurisdikciją
(Hoheitsrecht) teritoją ir dagi teises internacijonališkų
susinešimų (jus foederum ac legationum). Mirus Zyg-
mantui Augustui, Lietuviai siunčia pasiuntinystę į Mas-
kvą, užprašydami ant savo sosto caro sūnų, ir vėl siun-

čia pasiuntinystę į Franciją, kviesdami ant savo sosto
Henry Valois. Skirtingumą Lietuvos teritorijos nuo
Lenkijos pripažįsta ir pats Liublino seimas, atskirdamas
nuo Lietuvos ir vienydamas su Lenkija iki tolei buvusias
Lietuvos žemes — Podlechiją, Volinijų, Podoliją, ir Bra-
clavių: to nebūtų reikėję, jei Lietuva būtų tapusi tokia
pat Lenkijos provincija, kaip nuo Liublino unijos kad
pasidarė Volinijos arba Kievas. Tas pats seimas (Liubli-
no) pripažįsta skirtingą padonystę (sykiu augščiausią ju-
risdikciją ant padonų, Hoheitsrecht) Lietuvai ir Lenkijai:
Pereinant minėtoms provincijoms į lenkų rankas laike
pačios unijos tvėrimo, mes matome, kad tų provincijų
gyventojai turėjo sudėti prisiega padonystės Lenkijai,
kas aiškiai buvo daroma pažymėjimui perėjimo iš pado-
nystės Lietuvai į padonystę Lenkijai: o teises padonys-
tės ant savo teritorijos gyventojų turi tik viešpatystės,
ne provincijos. Kad Lietuva buvo ne autonomiška Len-
kijos provincija, ale viešpatystė skirtinga nuo Lenkijos,
vienu iš svarbiausių priparodymų yra pradžia Lietuvos
valdžios ant savo teritorijos. Savo teritoriją ir valdžią
ant jos Lietuva gavo ne nuo Lenkijos, nes jų iki tol Len-
kija neturėjo, ale viską tą Lietuvą, kaipo suverenė vieš-
patystė, turėjo da prieš Liublino uniją savo pačios teise
ir, rišdamosi su Lenkija, tą teritoriją ir valdžią sau
rezervavo. Užtai ir per nelemtą Liublino seimą matome,
kad Lietuvos delegatai r a š o s i ant unijos akto, a l e
ant kelių meldžia didžio kunigaikščio — Karaliaus, k a d
n e n a i k i n t ų n e p r i g u l m y b ė s ir nežemintų
garbės savo paties tėvynės Lietuvos. Jeigu Lietuva bu-
vo suverenė valstija prieš Liublino uniją ir lietuviai nen-
rėjo išsivadėti jos neprigulmybės, tai klausimas kokiu
būdu ji būtų tapusi Lenkijos provincija? jug lenkai Lie-
tuvos neužkariavo.

(Toliaus bus.)

Viešpatijos ir privatinų mokyklų konkurencija.

MOKSLO PAKELIMAS.

Duodama pilną laisvę privatinėms mokykloms, vieš-
patija gali stoti į auklėtojų eiles gana geromis priežasti-
mis, pirmiausia, kad sudarytų privatinėms mokykloms
konkurenciją ir tuomi priverstų jas laikyti gana augštai.

Tečiaus jau yra pastebėta, kad viešpatija visuomet
buva menkas konkurentas, nes žmonės, kurie jos užda-
vinius išpildo, nėra patys tiesiog interesusoti konkuren-
cijos pasisekime. Todel viešpatijos mokslų veikėjai tik
tada smarkiai eina lenktyn su privatinų mokyklų vei-
kėjais, kada tas lenktynes varo politikos užsikarščia-
mas. Mat politika sukelia žmonių jausmus beveik taip
pat, kaip ir noras pelnytis.

Politikos karščio nereikia nei sėti parlamentarinėse
viešpatijose. Partija, gavusi valdžią padaro viešpatijos
mokyklas partijos mokyklomis. Kitos partijos, tą maty-
damos, šoka kovoti ir steigia savo mokyklas. Aiškiaus-
ias tokių santikių pavyzdys yra dabartinė Prancuzija.

Bet tie santikiai nesveiki. Juk dabar viešpataujan-
čioji partija gali viena diena netekti pirmutinės vietos
parlamente. Kada didžiūma atstovų prigulės kitai parti-
jai, tai toji lauž visas viešpatijos mokyklas, darydama,
kad jos jai, o ne senajai partijai, tarnautų. Nėra ka kal-
bėti, kad tat baisiai kenksminga mokslui.

PARTYVE MOKYKLA.

Bet tat yra neteisinga. Viešpatija turi duoti laisvę
partijoms kovoti tarp savės, bet pati viešpatija su savo
istaigomis turi lygiai tarnauti visų partijų žmonėms. Ten
kur viešpatija vienai partijai patarnauja mokyklomis,
kitą partiją verčia arba apseiti be mokyklų arba sudėti
dideles aukas joms užlaikyti, ta viešpatija nedaro partijų
ir piliečių lygybės. Tokioje viešpatijoje galingiausios parti-
jos žmonėms vaikų auklėjimas atsiena pigiau negu ne-
viešpataujančios partijos asmenims. Tai-gi tokioje vieš-
patijoje nėra piliečių lygybės.

Suv. Valstijų žmonės dalinasi į pripažįstančius tikėji-
mo reikalą ir į nepripažįstančius jo. Abeji turi mokėti
lygūs mokesčius, bet viešpatijos mokykloms tėra tik tiems
kurie nepripažįsta tikėjimo reikalo. Pinigus Amerikos
mokykloms sudeda visi piliečiai, o jomis naudotis tegali
tik dalis. Tai-gi išeina, kad nesinaudojanti tomis moky-
klomis gyventojų dalis turi duoti duoklę daliai, kuri
naudojasi. Kitaip sakant nesinaudojantieji tikėjimu A-
merikos piliečiai turi pergalėtojų teises, o pripažįstantieji
tikėjimo reikalą auklėjime yra lyg pavergtoji gyventojų
dalis, mokanti duoklę pergalėtojams.

Ateistai šito nesupranta, nes nenori suprasti. Jų lo-
gika atgija tikdai šmus kalbėti apie žydus. Viešpatija,
kuri verčia žydus išvesti sekmadieni, nedraudama jiems
ir šabą užlaikyti šeštadienyje, beabejo, skriaudžia žydus,
nes padaro, kad jų tikėjimo užlaikymas jiems kas savai-
tė atneša tiek nuostolių, kiek viena darbo diena gamina
pelno. Gerai sutvarkyta viešpatija turi taip padaryti,
kad jos piliečiai neturėtų kentėti sunkenyčių už savo tikė-
jiminiu ištikinimū.

Dar didesnė skriauda yra katalikams mokesčius mokėti viešpatinėms mokykloms, užlaikant savasias, negu žydams po šabui turėti priverstiną šventę.

LIBERALAS APIE MOKYKLAS.

Prancuzas Emil Faguet puikiu palyginimu išreiškia kaip neteisinga yra padaryti, kad viešpatijos mokyklos priklausytų vienai partijai, nors kitos turėtų teisę steigti savasias.

Sakysim kad iš Paryžiaus į Bordeaux yra du geležinkelio: vienas eina per Chartres, kitas per Orleaną. Juodu valdo dvi visai atskiri kompaniji. Imkime, kad yra teisė leidžianti man iš Paryžiaus į Bordeaux važiuoti per Orleaną, bet Chartreso geležinkeliui aš vistiek turiu užmokėti už bilietą nors būčiau kelpinigus įmokėjęs Orleano kompanijai. Juk tokiu būdu Chartreso kompanija imtų iš manes mokesčių be jokios teisės ir priežasties. Dangi blogiau visokis mokesčiai duodamas viešpatijai už patarnavimą žmogui. Cionai gi Chartreso kompanija man niekuo nepatarnauja. Tokiu būdu mano mokesčiai jai būtų tikta tokia duoklė, kokią pergalėtojai atima iš pergalėtojų. Lygiai taip pat apseina viešpatija, kada liepa žmonėms sudėti algas mokytojams, nors tie žmonės turi kitų mokintojų. Tokiu būdu mokesčiai jai būtų tikta tokia duoklė, kokią pergalėtojai atima iš pergalėtojų. Tokiu būdu viešpatija uždeda ant tų žmonių karės kontribuciją. Juk tat yra barbariškas pasielgimas." (Emil Faguet, Le libéralisme, p. 134, 135).

MOKYKLU BEPARTYVISKUMAS.

Suv. Valstijos, įveždamos dabartinę savo mokyklų tvarką, visai nemintijo su didele dalimi piliečių apseiti kaip su pavergtaisiais. Tat įvyko labai senai, kada dar neturėta tiek prityrimo, kiek dabar. Amerika žinojusi turinti įvairių tikėjimų, nenorėjo nei vieno skriausti, todėl sumanė mokyklų neutrališkumą. Kadangi dar nebuvo buvę tokių neutralių mokyklų, todėl niekas nežinojo jų blogumų. Vienu protu dalyką imant be patyrimo šviesos, išrodė, kad bus gera, o išėjo anot Faguet'o „barbariška.“

Aštuonioliktame šimtmetyje gyvenogarsus pedagogas Pestalozzi. Jis tvirtindavo, kad mokykloje tegalima skelbti tik tuos dalykus, kurie yra taip neabejotini kaip tiesa, jog dasyk du yra keturi. Pestalozzi'o priešininkas buvo taipgi šveicaras, nemažiau už jį mokytas pedagogas, Gregoire Girard. Tas Pestalozziui sakė: „Jeigu aš turėčiau šimtą vaikų, tai neivieno neduočiau tamstai auklėti, nes neivienam neprirodytumėi kaip dasyk du keturi, kad aš esmi jo tėvas ir kad jis turi mane gerbti.“

Nors Girardo pažiūra buvo teisinga, bet Pestalozzi buvo garsingas. Tie kurie sustatė Suv. Valstijų Konstituciją apie mokyklas, buvo po Pestalozzi'o itekme. Jiems rodėsi, kad visas mokslas susideda iš tokių tiesų apie kurias negali būti dviejų nuomonių. Tečiaus mokslo istorija XIX šimtmetyje parodė, kad moksluose labai maža yra tiesų, apie kurias negalima turėti dvejopos nuomonės. Jei žmogus mokykloje tik jas patirtų jis būtų bemokslis.

MOKSLAS IR NUOMONIŲ IVAIRYBĖ.

Tarp pamatinių neabejotinų tiesų beveik visuomet skaitėsi ta, kad nei vienas naujas daiktas negali atsirasti be priežasties. Viduje devynioliktojo šimtmečio tokis žymus mokslininkas kaip J. S. Mill, tą tiesą pavadinęs fetišizmu. Kiti mokslininkai geometrijos aksjomatus paskaitė tarp subjektyvių senų laikų liekanų. Yra mokintų chemikų rašančių, kad abejotina, ar yra medžiagos.

Sulyg Pestalozzi'o taisyklės įkuntos Suvienytų Valstijų konstitucijoje, išėitų kad viešpatijos gimnazijose negalima mokinti nei tokių tiesų kaip geometrijos aksjomos, pavyzdžiui arčiausias kelias tarp dviejų punktų yra tiesioji linija, nė to, kad Prancuzijoje buvo Napoleonas I, o Amerikoje Washingtonas, nes jūdvių buvimo prirodymai toli nėra taip stiprūs, kaip ką-tik minėtoji aksjomoma. Kadangi Kant'as daugelį mokslininkų itikino, jog negalima prirodyti, kad nors koks daiktas yra tai neutralėse mokyklose negalima būtų kalbėti apie kokių nors daiktų buvimą.

VEIKEJU NUOMONES.

Taigi Prancuzijos socialistų vadas Jorės rašė:

„Triukšme, sukeltame už mokyklų neutrališkumą iš pačių pradžių buvo tiek veidmainingumo, jog dėlto vieno galima būtų jį pasmerkti.“ (Revue de l'enseignement primaire et primaire supérieur 11 spalių 1908 m. Revue sociale p. 21). Daug metų prieš tai vienas iš socializmo pranokėjo butent Jules-Simon yra pasakęs: „Neutralė mokykla, nėra jokia mokykla.“ Tečiaus socializmo šulas, Pancuzų parlamento narys Aulard sako: „Mokyklų neutralybė yra melas akims apdumti. Tai žodis be reikšmės... Jeigu mokintojas yra padoras žmogus, jis turi tai neutralybei nusikalsti, šiaip jis nieko negalėtų mokinti nei doros, nei istorijos srityje. Jis turėtų liautis būti auklėtojas.“ Straipsnis dienraštyje „Matin“ 14 rugsėjo 1908 m.).

Tą patį pripažįsta ir kitų partijų žmonės. Didžiausias pedagogijos socialistas tarp Prancuzijos laisvamanių yra J. Payot: „Niekas negali būti neutralis tarp melo ir tiesos. Reikia išsirinkti jūdvių vieną. Reikai saky-

tis kur eini, apsiimant vesti kitus.“ (Laikraštis „Volume“ 27 birželio 1908 m.). Baisus katalikystės priešas Prancuzijoje yra Clémenceau. Lapkrityje 1903 m. jis laikė prakalbą savo šalies senate ir šitaip išsitarė: „Bet gi toje mokykloje reikės, kad mokintojas ši-tą pasakytų. Juk jis turės išreikšti savo nuomonę, turės pasisakyti ar jis pagiria ar papeikia. Juk jam atsieis kalbėti apie Tiberijų, ir reikės paminėti vieną dramą, įvykusią to cieso-riaus laikais Judėjoje, kokią nuomonę tas mokintojas išreikš? Ką jis sakys? Ar Jezus buvo Dievas, ar tiktai žmogus?“ (Atspausa „Journal Officiel“ 18 lapkričio 1903 m. p. 1371).

VIESPATIJA NETURI STEIGTI SAVO MOKYKLU.

Norėtume, kad skaitytojai apsvarstytų tuos prirodymus, kuriais rėmėsi čia mus minėtieji mokyklų neutrališkumo priešininkai. Ypač aiškus paskutinis rodymas, Prancuzijos radikalų vado Clémenceau, kad kalbant apie Tiberiją, reikia paminėti V. Jezų, o kalbant apie Jezų negalima užtylėti klausimo, kas Jis buvo. Bet sakykime, kad būtų padarytas rubežius tarp istorijos ir tikėjimo, kitaip sakant, būtų valia kalbėti apie Jį kaipo Dievą. Tada dar lieka kitas klausimas, ar teisingai tapo Jezus nužudytas, ar neteisingai. Jei pasakai, kad teisingai, tai ižeidi visus krikščionis, jei pasakai neteisingai, tai nepatinki žydams, nes jų kitokia nuomonė.

Iš to matytis, kad mokyklų neutralybė yra dalykas kilęs iš XVIII šimtmečio klaidos. Ta neutralybė nenaudinga mokslui, negalima mokintojams. Tą pripažįsta įvairiausių pažiūrų žmonės: mes katalikai, ir mus cituojieji priešininkai: socialistai su laisvamaniais.

Neutralybės šalininkai dvidešimtame amžyje tėra vien politikai, del savo politiškių tikslų skelbiantieji sakinius priešingus išitikinimams. Pasaulyje yra daug įvairių partijų. Mes parinkome tik tris, kurios atsako trims musiškiems stambiosioms srovėms.

Kadangi negalimas yra mokslas be nuomonių įvairumo, kadangi žmonėms reikia ir tikėjimas mokėti, todėl mokykla negali būti neutralė. Iš kitos-gi pusės viešpatija turi nesikišti į nuomonių įvairybę, nes šiaip negali užlaikyti piliečių teisių lygybę, todėl viešpatijai lieka vienas kelias neturėti savo mokyklų ir konkurencijos su privatinėmis mokyklomis nevesti. Ne jos tas darbas. Mokyklos tegul eina lenktyt su mokyklomis, o ne su viešpatija.

Federacijos Kongresas.

Skaitau savo priėderme priminti visuomenei Tautos Izdo reikalus. Dar ne visos mūsų centralinės ir vietinės organizacijos mokėjo savo metinius mokesnius į Federaciją ir Tautos Izdą. Tuo tarpu Federacijos Kongresas, tai-gi ir Tautos Izdo Tarybos posėdis jau artinasi. Jie atsisibus rugsėjo 25, 26 ir 27 d. Philadelphia, Pa.

Pagal Federacijos konstitucijos — parapijos aukoja į Federaciją ir Tautos Izdą pagal pasigalėjimo.

Centralinės organizacijos į Federaciją moka kasmet po 1 centą nuo nario, į Tautos Izdą po 5 centus.

Vietinės draugijos moka į Federaciją po 2c. nuo nario, į Tautos Izdą — po 10 centu.

Pavieniai nariai — tikrieji moka į Tautos Izdą po \$2.50 metams, labdariai — po \$25.00. (Ligšiol Tautos Izdas turi tik kelis narius labdariaus.).

Kiekvienis \$25.00 įmokėti per metus į Tautos Izdą duoda vieną sprendžiamąjį balsą Tautos Izdo Tarybos posėdyje, kuriame visi Tautos Izdo pinigai skirstomi. Tasai posėdis esti pačioje vietoje, kur ir Federacijos Kongresas, vieną iš Kongreso dienu.

Pavieniai asmenys, ar draugijos, įmokančios mažiau, kaip \$25.00 metams, gali susidėti su kitais asmenimis, ar draugijomis, kad išvien sudarius \$25.00 ir turėjus sprendžiamąjį balsą.

Tautos Izdo pinigai skirstomi pagal reikalo tautiškaikatalikiškos kultūros reikalams, pirmoje gi vietoje — Lietuvos Kolegijai Amerikoje, Lietuvos universitetui, Sv. Kazimiero vienuolynui Chicagoje, ir kitiems lygiai brangiems ir svarbiems reikalams. Dar ir tebesiaučiant kareišie reikalai mūsų visuomenei gyvai prisimena, gi karei pasibaigus, (kas gali ir nebeužilgo įvykti) jie turės beabejo užimti pirmąją vietą visų mūsų rūpesnių eilėje.

Federacijai mokesnius reikia siųsti šitaip: išrašyti čekį ar money orderį vardu izdininko kun. M. Pankausko ir siųsti jį Federacijos sekretoriui J. E. Karosui, 22 W. Broadway, So. Boston, Mass. Tautos Izdui gi reikia rašyti money orderis, arba čekis vardu izdininko B. Vaišnoros, gi siųsti sekretoriui J. B. Saliūnui, 866 Bank Str., Waterbury, Conn.

Kun. F. Kemėsis,
Tautos Izdo pirm.

Parsiduoda

geras namas su visais rakandais įskaitant pianą, divonus ir tt. Visa tai galima įgyti už 2.600 dol. Atsišaukit pasavininką Mr. M. Dauknis 3170 E. Belgrade Str., Philadelphia, Pa.

Dideles Dovanos!

DUOSIME VISIEMS, KURIE PIRKS PER ŠITUOS VASAROS IR RUDENS MĖNESIUS KNYGŲ IŠ MUSŲ REDAKCIJOS.

Kodel? Gi todėl, kad norime paraginti mūsų tautiečius, busiančius laisvos Lietuvos piliečius, kad ir vasaros ir rudens vakarus nepakeistų gerų knygų skaitymo važinėjimams po piknikus, išvažiavimus ir t. t.

Reikia, labai reikia žmogui atsilsio, svežio oro, bet tą atsilsį geriausiai pasmaginti galima pasiėmus gerą knygą.

Šitas knygas patariame pirkti:

Algimantas, arba Lietuviai 13-me amžiuje. Istoriškas Dr. Pietario romanas 5 tomuose. Tai viena geriausių mūsų literaturoje knygų 2.50

Fabjolė arba Bažnyčia Katakumbose. Ta Kardinalo Wisemano istoriška apysaka yra išversta į visas europėjiškas kalbas. Musų kalbon ją išvertė velionis kun. V. Varnagiris. Tai klasiškas veikalas, su kuriuom turi kiekvienas apšviestas žmogus susipažinti. 1.00

Kova ties Žalgiriais. Istoriška drama iš garbingos mūsų senovės, parašyta Dr. Pietario. 25

Kunigo Giminė. Graži apysakėlė iš po velionio kun. Geručio (Bolvačo) plunksnos. Tai vienas jo geriausių literatiškų veikalų. 20

Iš Kelionės po Europą ir Aziją. Šita knyga tai unikatas mūsų literaturoje. Gražiausia kalba čia aprašyta lietuviškos patrijotės mintys, atsilankius Prancijos ir Vokietijos žemėse, taipgi Lietuvoje ir senovės lietuvių žemėse, taipgi Azijoje, Kaukaze, Maskvoje, Petrapilyje ir tt. Be biskio 400 puslapių ta knyga papuošta suviršum 100 gražių iliustracijų. Popieros aparais 2.00
Audeklo aparais 2.25
Skuros aparais, paausutais kraštais 3.50

Kas norėtų išsirinkti rinktinę dovanėlę, kurią gaves tikrai brangintų, teperka šitą knygą.

Ne Mieste Laimė. Garsio visame pasaulyje Pierre l'Ermite'o apysaka, išversta į musų kalbą Julės Pranaičiūtės. 1.00

Vaičiaičio Eilės. Su velionio mūsų dainiaus plačia bijografija ir paveikslu. Ypatinai tinka ta knygelė pasiimti išvažiuojant kur pusdieniui ant atsilsio. 75

Patrimpo Laiškai. Parašyta velionio kun. A. Kae-po. Kas mėgsta rimtesnį skaitymą ir nori prasimokinti, apsišviesti, šitoje knygoje ras daug savo profui dvasiško maisto. 60

Pasikalbėjimas Giesmininko su Lietuva. Vyskupo A. Baranausko vienas iš geriausių patriotiškų tvarinių. Skaitydamas tą musų tėvynmeilio veikalą smagiai praleisi kelias atsilsio valandas. Kaina tik 95

Pradžia ir Išsiplėtimas Katalikų Tikėjimo. Parašyta Vyskupo Mot. Valančiausko. Gražiausia klasiška kalba čia aprašyta pirmųjų amžių katalikų istorija. 1.00

Sodžionių Teologija. Pritaikinta prie sodiečių nuomonės. Katekizmo formoje ir trumpais pamokslėliais klasiška to mūsų rašliavos korifėjaus, kun. J. Geručio, čia išdėstyta visa, kas apšviestam lietuviui katalikui žinotina. Jaunesnieji mūsų inteligentai vien del kalbos gražumo privalėtų tą knygą studijuoti. Puslap. 285. .... 1.00

Skaitymai iš Šventųjų Gyvenimų kiekvienai metų dienai. Su paveikslais. 4 tomuose. 3.00
Su gražiais audeklo aparais 3.50
Drutais skuros aparais 4.50

Biurokratai. Graži Jono Kmito apysakėlė iš paskutinių atsitikimų Lietuvoje. Čia gražiai ir vaizdžiai aprašyta Rusijos biurokratų šeimininkavimas Lietuvoj. 25

Kam netinka šios knygelės, gali pasirinkti kitas iš musų katalogo.

Kas pirks knygų nemažiau kaip už 2 doleriu — tam duosime dovanų už 30 nuošimčių. Perkantiems už nemažiaus kaip už 5 dolerius, duosime dovanų

"ZVAIGŽDĖS" PRENUMERATA.

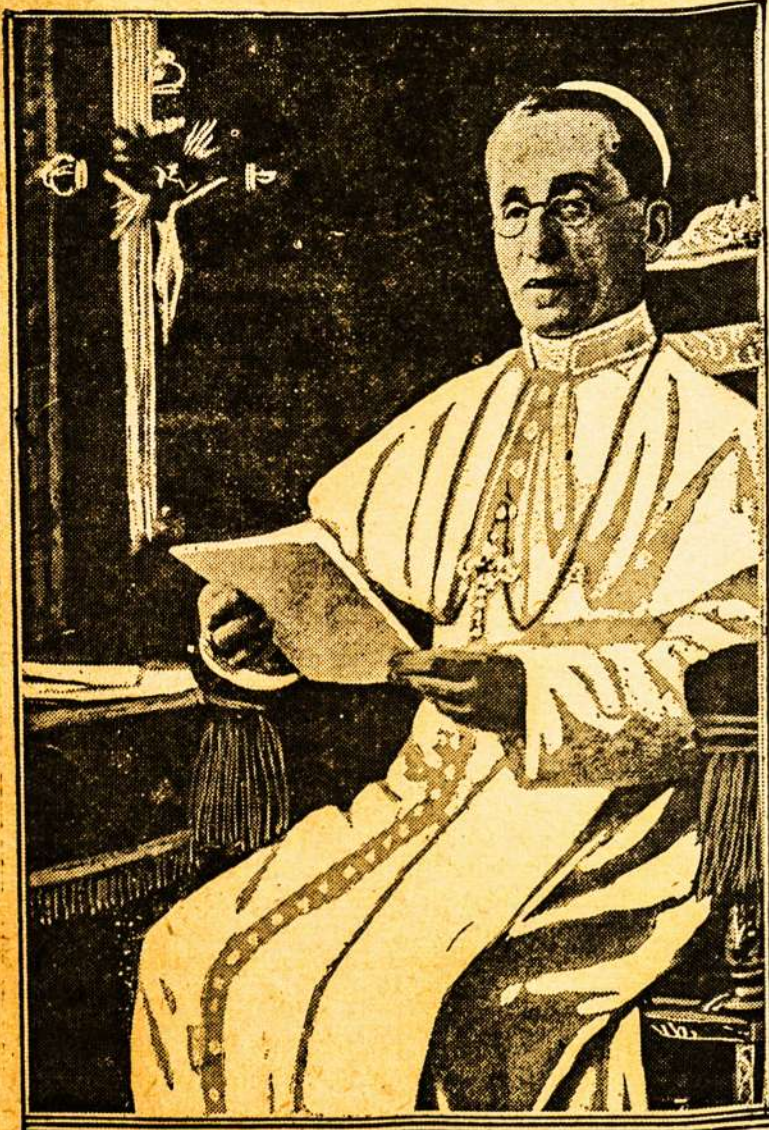
vieniems metams ir dar pridėsimė auksinį rašančių

Kas nenori laikraščio "Žvaigždės", tas galės pasirinkti knygų iš musų katalogo už 2 doleriu.

Pinigus ir užsakymus meldžiame siųsti šiuo adresu:

A. MILUKAS & CO.
3654 Richmond Street, Philadelphia, Pa.

ŠV. TEVAS BENEDIKTAS XV.

ŠV. TEVO RAŠTAS.

KARDINOLO GASPARRI'O LAISKAS

Anglijos karaliui Jurgiui suprašymu, kad tasai persiustų Sv. Tėvo atsiliepimą į kariaujančius valdovus tu viešpatijų, kurios prie Vatikano neturi savo oficialio atstovo ar dėl karės kliūdžių negalima iš Rymo joms

Sviesiausias Karaliau!

Sventasis Tėvas, skaudžiai rupindamasis daryti visą ką tik gali idant pasibaigtų konfliktas, kuris trimis paskutiniaisiais metais naikino civilizuotą pasaulį, pasiketino įteikt konkretinius taikos pasiūlymus kariaujančių tautų viršininkams. Tie pasiūlyimai yra išdėti dokumente, kurį aš džiaugiuosi galėsi pridėti prie šio laiško. Gal Dievas duos, kad Jo Sventenybės žodžiai šiais laikais susilauks pageidaujamų pasekmių visai žmonių giminei ant naudos.

Apaštalių Sostas neturi diplomatinė santykių su Prancūzijos vyriausybe, nei su Italijos valdžia, nei su Jungtinėmis Valstijomis, to dėl aš su labai didžia pagarba meldžiu Jūsų Karališkos Sviesybės teiktis perduoti Sventojo Tėvo rašto kopiją Prancūzų Respublikos Prezidentui, Italijos karaliui ir Jungtinių Valstijų Prezidentui.

Aš taip-gi meldžiu leisti pridėti dar dvylika egzempliorių, kuriuos aš Jūsų Karališką Sviesybę meldžiu įteikti viršininkams kitų viešpatijų, sutariančių su talkininkais, tečiau išskiriant Rusiją, Belgiją ir Braziliją, nes joms tas dokumentas tapo pasijustas tiesiog.

Aš nuoširdingiausiai dėkoju Karališkai Jūsų Sviesybei už tą didžiausią maloningumą ir naudojuosi proga išreikšti nuolankiausios pagarbos jausmą ir didį branginimą, turėdamas garbę pasirašyti tikrai žemu ir atsidadavusiu Jūsų karališkos Sviesybės tarnu.

G a s p a r i.

SV. TEVO RASTAS

Kariaujančių Tautų Viršininkams.

Nuo pat mūsų popiežiavimo pradžios, pasitaikiusios tarp išgastinų baisios Europinės karės trenksmų, mes labiausiai rūpinomėsi žiūrėti trijų daiktų: visiško bešališkumo tarp abiejų kariaujančių pusių, kaip tat ir pridėjo bendram visų tėvui lygiai jausmais mylinčiam visus vaikus, antra, daryti visą kas tik galima buvo gera ir tai neišskiriant nei kokių asmenų, nežiurint tautybės nei tikėjimo skirtumų, nes taip liepė visatinė meilės tiesa, kurią Kristus ant mūsų uždėjo drauge su augščiausia dvasine priederme; pagaliaus nieko nepraleisti, kiek tat nuo mūsų priklausė, iš to kas gali prisidėti prie greitesnio šitos didžiausios nelaimės užbaigimo, bandant palenkėti tautas ir jų vedėjus, kad mažesnius statytų reikalavimus, kad paskubintų apsvartymą teisingos ir pastovios taikos. Juk to iš mūsų reikalavo mūsų taikingasis uždavinys.

Kas šiais tirmis skaudulingais metais žiūrėjo į mūsų darbus, tas lengvai gali pripažinti, jog mes pilnai išlaikėme mūsų bešališkumą, pasilikdami visuomet prielankus, kad nesiliovėme kvietę tautas ir kariaujančius brolius vėla grįžti brolybėn, nors netapo viešai apskelbta tat visa ką esame padarę šitam tikrai kilniam tikslui pasiekti.

Pirmiems karės metams besibaigiant mes kreipėmės į kariaujančias šalis su karštais žodžiais ir da-gi buvome parodę ką reikia daryti, kad įvyktų pastovi ir garbinga taika visiems.

Bet nelaimė, mūsų šauksmas liko neišklaustas ir nuožmi karė tęsėsi dar du metu su visomis savo baisybėmis. Ji ėjo kas kart kraujingyn, ji išsiplėtojo ant žemės, ant jūros ir ore, išnaikinimo ir mirties vėsula ėjo per miestus be tvirtovių, per ramius sodžius, per nekaltus jų gyventojus. Juk ir dabar dar niekas negali apimti mintimis kiek padidės visatini kentėjimai, jei nauji mėnesiai, o gal, Dieve neduok, keleri metai prisidės prie to kruvino trimečio.

Ar-gi dabar nematome, kad civilizuotas pasaulis yra virtęs vienu mirties lauku? Ir Europa (taip garbinga ir taip žydinga, ar-gi nėra lyg visatinio pašėlimo apimta, ar-gi ne bėga šokti į prapultį, ar nekelia rankų, kad pati save nusizudytų?

Taip baisiai dalykams esant, mes, neturėdami savų politišku reikalų, neklausome, ką pataria kuri nors kariaujančioji pusė, bet viena tik augščiausiaji mūsų priedermė, kaip bendro visų tikinčiųjų tėvo, verčia mus rūpintis vaikais šaukiančiais mūsų tarpininkystės ir taikos pagreitimo. Žmogiškumo ir proto balsą sekdami, mes dar kartą šaukiame taikon ir atnaujiname savo prašymą tiems, kurių rankos yra tautų laimė ir nelaimė.

Bet dabar ne laikas kalbėti bendrais žodžiais, kaip tat aplinkybės versdavo daryti seniaus, todėl šiuo kartu norime paduoti konkretiškesnių ir praktiškesnių sąlygų, kviesdami kariaujančių viešpatijų valdžias sueiti ant šitų dalykų, kurie, rodosi, gali buti pamatu teisingai ir pastoviai taikai. Joms mes paliekame uždavinį iširti juos ir papildyti.

Pirmutinis ir pamatinis punktas turi buti, kad materialės ginklų jėgos vietoje turi stoti teisės jėga. Iš to turi išeiti graži visų sutartis tuopačiu kartu abejose pusėse sumažinti apsiginklavimus sulig gvarantijų ir taisyklių kurias pridera nustatyti, paliekant kariuomenės tik tiek, kiek jos reikia viešai tvarkai užlaikyti kiekvienoje viešpatijoje.

Toliaus, armijų vietoje, įkurti teismo įstaigą su jos taikingu uždaviniu, su taisyklėmis, kurias reikia sustatyti, ir su bausmėmis, kurias reikėtų uždėti viešpatijai jei ji nenorėtų tautinio klausimo pavesti tam teismui, arba nepriimtų jo išstarmės.

Pastačius teisės vyriausybę ant visko, reikia panai kinti visas kliūtis nuo susizinojimo priemonių taip kad sulig taisyklių, kurias reikia sudaryti, įvyktų tikra jurių laisvė ir bendrumas. Tat sumažintų skaičių priežasčių, sukeliančių kares ir susidarytų naujas šaltinis visatinei gerovei ir pirmyneigai.

Visiems nuostoliams atlyginti ir karės išlaidas atpildyti mes tematome tik vieną priemonę, butent, patarti apsvartyti kaip apskritą principą, kad abeji pilnai dovanotų vieni kitiems, nes visotino nusiginklavimo naudingumas apdengtų visus nustolius, tuom labiau, kad jau niekas nenori, idant panašus žudymas kiltų dėl vienu ekonominių priežasčių.

Jei kaikuriuose atsitikimuose yra ypatingų priežasčių, tai jas reikia apsvartyti sulig teisybės ir lygybės, bet šitie taikingi pasiūlyjimai, su visomis didelėmis iš jų išplaukiančiomis naudomis yra negalimi be grąžinimo užimtųjų šalių.

Todel Vokietija turi visiškai atsitraukti iš Belgijos su užtikrinimu jai pilnos politiškos, militarės ir ekonominės neprigulmybės nuo vokiečių.

Išvesti kariuomenę iš Prancūzijos žemių.

Kita kariaujančioji pusė užtatai turi atstatyti Vokietijai kolonijas.

Žiurint į teritorialius klausimus kaip tie, kurie yra kilę tarp Italijos ir Austrijos, tarp Vokietijos ir Prancūzijos, reikia tikėtis, jog kariaujančios šalys geisdamos milžiniškos naudos iš pastovios beginklės taikos, apsiims juos paduoti iširti ir prie to parodys norą taikintis, bei atsizvelgs, kaip tat augščiau pasakyta, į kiekvienos tautos, geismus ir į visatinės gerovės reikalą visoje žmonių giminėje.

Ta pati lygybės ir teisybės dvasia reikia išpildyti ištiriant kitus žemių ir politikos klausimus, butent Armenijos, Balkanų viešpatijų ir žemių, iš kurių buvo susidariusi senovės Lenkų Karalija. Jos kilnios ir istoriškos tradicijos, atkeltieji kentėjimai ypač šios karės metu, privalo patraukti tautų simpatijas.

Tai tokie yra pamatai, ant kurių, kaip mes tikimės, reikia statyti busiantį tautų sutvarkymą. Juos įvykinus negalėtų kita kart pasidaryti tokių konfliktų kaip dabar, taptų prirengtas išrišimas ekonominių klausimų taip svarbių ateičiai ir gerovei pačių kariaujančių viešpatijų.

Taigi darydami tą pasiūlyjimą jums kurie šioje valandoje laikote likimus savo rankose kariaujančių tautų, mes norime matyti jų priėmimą ir norime patirti jūsų atsakymą greitu laiku, kada-gi baisioji karė kas kart labiau rodosi virstant betikslu žmonių žudymu.

Visas pasaulis pripažįsta, kad armijų garbė abejose pusėse yra nepažeista. Taigi prilenkite savo ausis prie mūsų maldavimo. Priimkite brolišką pakvietimą, nes ji jums siunčiame Dievo Išganytojo vardu, to kuris yra Taikos Kunigaikštis. Atsiminkite didžią savo atsakomybę Dievui ir žmonėms.

Nuo Jus valios priklausau ramybė ir džiaugsmas nesuskaitomų šeimynų, gyvybė tukstančių jaunų vyrų; trumpai sakant laimė žmonių, kuriems Jūs turite tiesiog

ginę priedermę užtikrinti gerovę.

Tegul Dievas jums įkvėpia nutarimą sutinkantį su Jo švenčiausia valia. Tegul Dievas padaro, kad jus, pelnydami džiaugsmingą savo laikų pritarimą, ateities gentkartėse turėtumėt šviesų taikos veikėjų vardą.

Mes-gi savo pusės stipriai susivieniję maldose ir atgailose su tomis tikinčiomis dūšiomis, kurios trokšta taikos, meldžiame jums iš Dievo Dvasios patarmės ir šviesos.

Vatikane, 1 Rugpjūčio.

B e n e d i k t a s.

Amerikos Naujienos.

(Tąsa nuo 1-mo pusl.)

Belgijos misija Philadelphijoj.

Sitame mieste 20 d. rugp. apsilankė Belgijos misija susidedanti iš barono Ludviko Moncheur, leitenanto generolo Le Clercq ir kitų. Aplankė čia istorines vietas ir puotos laike, čia jiems šio miesto didikų surengtos, papasakojo visokių baisenybių apie vokiečius ir žinia aiškino, kad dabar da negalima, esą, karės užbaigti, kol vokiečiai nebus ant tiek sumušti, jog toliaus jau nebegalės niekad kariauti.

Delaware upė-orlaivijos studentų kapas.

Šią savaitę vėl vienas orlaivijos studentas Essington'o mokyklos palydėjo gyvastį Delaware upėje ties Chester, Pa. Jis plaukė gelbėti kitu du savo draugu, kurie du su savo aeroplanu ipuolė į upę. Beplaukdamas prigerė; aniedu išgelbėjo kiti. Tai jau keliata orlaivijos mokslo auka Delaware upėje pas Philadelphia. Šiuo syk žuvo turtingos seimynos sunus A. J. Baron iš Portland, Ore.

Lietus kaip iš kibiro.

Philadelphijoj 16 d. rugp. užėjo toks smarkus lietus su žaibais ir griaustiniais, kokio nuo 19-kos metų čia nebuvo. Pylė kaip iš kibiro, anot lietuvių ir patarlės, ir apšėmė daug gatvių bei namų pogrindžių. Per kelias valandas turėjo sustot visoks mieste judėjimas, nes gatvėse antys tik galėjo plaukiot, be to daug jeibių miesto gyventojams toks nepaprastas lietus padarė. Lijo suviršum valandą. Oro biuras panašų lietuvių turi savo užrašuose pažymetą 3 d. rugp. 1898 m.

Iš Rusijos pavaldinių reikalaujama pasportų.

Nuo kada prasidėjo vyrų ėmimas kariuomenen pagal paskiausią šaukimą—draftą,—Philadelphijos rusų konsuliatas negali praskėst rankų nuo darbo. Visi Rusijoj gybę vyrai, tame skaičiuje, žinoma, ir Lietuviai, Lenkai, žydai etc., kurie nori pasiliuosuot nuo kareiviavimo, turi parodyt savo pašportą ar metrikus. Kad gi tokius retas teturi su savim, tad jie užplūdo Rusijos konsulio biurą prašyt parūpinti jiems tuos reikalingus paliudijimus. Konsulis-gi Tucker atsakė, jog šiuo momentu absoliutiškai negalima suteikti nei metrikų ne kitokių informacijų apie jų atvykimo dieną į šią šalį jei patis neatsimena. Kas su tokiais bus padaryta dar galutinai valdžios nenuspręsta.

Visi tinginiai turi užsiregistruoti.

Maryland'o apskrities teismo valdininkai šią savaitę po visą Valstiją pradėjo daryt surašą nedirbančių bet sveikų vyrų, žodžiu, tinginių. Kiekviens neturįs pastovaus darbo vyras tarpe 18-kos ir 50-ties metų, bėdnas ar turtuolis privalo užsiregistruoti, paskui valdžia parūpi kiekvienam atsakanti užsiėmimą. Panaši registracija įvyks ir kitose valstijose.

Nebus bemėsių dienų.

Sulig naujo maisto kontrolieriaus Mr. Herrbert Hoover'o parėdymą, New Yorke restauracijose ir viešbučiuose nebus bemėsių dienų, kaip pastaruoju buvo valgyklų savininkų sugalvota. Vietoj pasninko tečiaus valgyklos turės duoti mažesnes mėsos porcijas apskiritai ir žemesnėmis kainomis.

Suemė I. W. W. (Aidoblistų) vadą.

Spokane, Wash., Aidoblistų vietinis vadas James Rowan ir 26 kiti tos organizacijos sąnariai tapo suareštuoti ir pasodinti į karišką kalėjimą užtai kad, agitavo sukelti generalį darbininkų straiką. Viršminėtas Rowan kurstė farmų darbininkus palikt laukuose supūt javus ir išeit ant straikos.

Schuykill'o Lietuvių Diena.

Sios srities lietuviai susirinkę iš visų aplinkinių miestelių bei kaimų Lakeside pas Mahanoy Junction, Pa. apvaikščiojo Lietuvių Dieną. Svetelios suplaukė apie 20.000 žmonių. Buvo prakalbų ir dainų ir kitokių pramogų. Dienos apvaikščiojimais pradėta, kaip pritinka katalikams, šv. mišiomis ir pamokslu. Prakalbas sakė Dr. Bielskis iš Washingtono, D. C. lietuviškai ir Angliškai Mr. Bronw iš St. Clair, taipgi Lithuanian Booster'io redaktorius Thos. Shamis iš Kingston, Pa. Ant pabaigos susirinkimas padarė sekanščią rezoliuciją, kuri pasiūsta Washingtonan prez.. Wilsonui

„Mēs Pennsylvanijos Valstijos lietuviai susirinkę apie 20.000 Lakeside apvaikičiot metinę Lieuvių Dieną, išreiškiame savo ištikimybę šiai šaliai ir pasiryžimą pa-

remti prezidentą visuose jo užsiemimuose kad laimėti demokratijai karę. Tečiau užjauzdami savo brolius Lietuvoje, mes maldaujame Jo Excelenciją padet Lietuvai atgauti politiška laisvę."

Trumpos Zinios.

- Suv. Valstijų Administracija pastaruoju dar paskolino talkininkams \$45.900.000 — Italijai 40.000.000 ir Belgijai \$5.900.000. Tad lig šiol Dedė Samas talkininkų karės reikalams paskolino \$1.916.400.000.
- Washintonas 21 d. rup. Siandien Anlijos valdžiai Suv. Valstijos paskolino \$50.000.000. Tad viso paskolino talkininkų karės reikalams \$1.966.400.000.
- Prezidentas Wilsonas paliepė Anglių kompanijoms numušti \$1.00 už minkštųjų anglių toną. Sios rūšies anglimis naudojasi daugiausia pabrikai. Prezidentas žada netrukus paimti visą anglio pramonę vadžios kontrolėn.
- Paryžius, 22 d. rugp. Pastarosios savaitės sumišimuose Ispanijoje tapo užmušta 382 žmonės ir 100 sužeista.
- Rymas 22 d. rugp. Austrai apleidė italams 10 mylių fronto liniją šiaurinėje Goritzia.
- Belgijoje Anglai suštrurmavo 3 mylias vokiečių pozicijų.
- Vokiečių zepelinai daužė iš padangių Britanijos pakraščiuose miestus Dover, Margate ir Ramsgate. Vienuolika žmonių užmušė.
- Talkininkų orlaiviai bombardavo vokiečių submarinų bazą Zeebruge.
- 4.500.000 kareivių vokiečiai neteko, nuo kada karė prasidėjo. Tokia skaitlinė paduoda Anglijos raportai.
- Amsterdamas. Vokios buvęs kancleris Dr. von Bethman Hollweg, kuris pereitą mėnesį rezignavo savo augštą politikoje poziciją, žada keliauti Munichan Bavarijos lavinties dailės moksle.
- Sulig telegramu iš Londono sufraziščių vadovė Emilija Pankhurstienė suareštavo Australijoje jai bemėginant laikyt prakalbą Adelaide'os mieste. Kur bobelkos nusitrenktai
- Baltijos jurėse pluduriuojanti mina paskandino Rusijos torpėdinių laivą; tų jurių Botnijos įlankoje rusų submarinas sunaikino vokiečių pasażierinį laivą. Kas su žmonėmis tų laivų atsitiko nežinia.
- Vokios valdžia šiomis dienomis sumažino per pus kerosino vartojimą visoj šalyj. Gyventojai prieš tą isakymą labai sukilę.
- 16 žmonių palydėjo savo gyvastį Dover Anglijoje, susidurus prigrūstam tramvajui su traukiniu. Iš tramvajaus keliauninkų nei vienas neišliko nesužeistas.
- Ispanijoje maistų audra aptilo. Visoj šalyj sugrižo gyvenimas ir savo senos tvarkos vėžės, nors kai-kur mažesnis riaušės atsikartoja bet ne svarbios. Laikraščiai rašo buk karalius Alfonsas apašlubes.
- Karė mažutei Portugalijai kas mėnuo lėšuoja lpo 10.000.000 lig šiol ji jau išleido tam reikalui \$110.000.000. Tas žinias suteikia pats Portugalijos premieras Costa.

Rusijos pavaldinių kareivavimo klausimas Angiljoje.

Sitą straipsių pakartojame „Zvaigždėje“ iš „Išeivių Draugo“ už tai kad pastaruoju panašus klausimai pradėta gvildinti ir Suv. Valstijų kongresų, t. y. kaip pasielgti su svetimų šalių pavaldiniais vyrais, ar imti juos kariumenėn čia ar siųsti į jų atsakančias šalis, ar palikti ramybėje. Reikia tikėtis, kad šios šalies valdžia pasirodys žmoniškesnė už Angliją tūkstančiams drūtų vyrų nepiliečių, kurie paukojo savo sveikatą, spēkas Amerikonų gerbuvio, komforto ir turtų padidinimui.

Ant plauko parištas kalavijas, kurs kabo ant lietuvių galvos, kaip Rusijos pavaldinių, dar nenuimtas. Kiekvieną valandą gali nutrukti ir ne vieną sužeisti. Vadinasi Rusijos pavaldinių kareivavimo klausimas šioj šalyj arba dėlei važiavimo Rusijon dar galutinai neužbaigtas ir neišrištas.

Anglo-Rusiška Konvencija-sutartis, sulig kurios Rusijos pavaldiniai turėtų eiti kariumenėn čionai arba keliauti Rusijon, jei nori, turi savyje gana daug neaiškumų, nepilnumų ir stačiai nežmoniškai sunkių Rusijos pavaldiniams punktų. Pirmiausiai: 1) Duotas apgalvojimui ir liuosam pasirinkimui, kur eiti kariumenėn laikas labai trumpas—21 diena nuo 19 liepos iki 9 rugpjūčio. Jei po 12 rugp. jau vožiuojantieji Rusijon kiekvieną dieną turėtų būti pasirėngę šią šalį apieisti, tai laiko trumpumas tampa dar skaudesniu. O kas daryti lietuviams su savo įvairiais reikalais, kaip su įvairiomis draugijomis, kurios, lietuvių žymiai daliai šią šalį apieidžiant, turėtų labai nukentėti, jei nevisai pariti-kaip tą visą teip trupu laiku likviduoti? 2) Rusijos pavaldinių šeimynos turi palikti čionai, nes jų niekas neveža dėlei įvairių, rasit, anot pačios Britanijos valdžios, ir svarbių priežastčių. Bet lietu-

viams svarbiausia, kad neveža. Nežmoniška ir biauuru, nežiurint į jokias „svarbiausias priežastis.“ 3) Palikusiomis čionai Rusijos pavaldinių šeimynoms nieks nieko neduoda. Turi pasirūpinti patis vyrai savo pačiomis. Neveža ir palikus nieko neduoda! Kaip tasai vargšas-angliakasis, dar labiau viršutnių darbų darbininkas, kurs mažiausiai uždirba, gali aprūpinti savo šeimynas ir kaip ilgai išgalėtų tai padaryti? 4) Kelionės lėšas Rusijon traukiniu ir laivu turi kiekvienas patsai užsimokėti. Ir vėl kas, ar visi galės tai padaryti, o jai dalis ir galėtų, ar tai išpultų teip pasirėdyti ir iš begrašių darbininkų reikalauti! Jei vezami kariauti, tai duokite ir važimą. Jei nenorite ar negalite, palikite visus ramybėje. Dykai vezami visai nepasiturintieji „destitutes“. Šitie keli tik-tai punktai ir yra, kurie visai padaro negalimu daktu Rusijos pavaldiniams sugrižti Rusijon, arba teip daroma tyčia, kad jie negalėtų pagrižti. Vadinasi verčiama stoti kariumenėn čionai. Čia pasirodo kaltybė kaip Rusijos, kuri tokią konvenciją su Angliją padarydama, apleidė savo pavaldinius ir atidavė juos svetimos valstijos sauvaliai, teip ir Anglijos, kuri šitokiomis Rusijos pavaldiniams nepatogiomis išlygomis naudojasi. Kiekvienas išmintingas ir doras žmogus, kas jisai nebutų, nereikia kad patsai butų Rusijos pavaldinys, iškart regi, kad čionai neviskas yra gerai, kad teip daryti ir teip su žmonėmis elgtis negalima. Todėl dėlei šitų ir dar kitų netikusių Konvencijos punktų visi Rusijos pavaldiniai visų tautų ir pakėlė riksmą.

LIETUVIŲ VEIKIMAS.

Išrinktas Didž. Brit. lietuvių Komitetas nuo kareivavimo prievartos ginti, Konvencijai pasirodžius, šoko visupirma išaiškinti ir gauti atsakymą į tuos visus painius Konvencijoj pažymėtus klausimus, kurie buvo neaiškūs. Nueita pas rusų konsulą, kaip to valstijos valdžios atstovą. Nieko aiškiau neišgirsta. Nuėjus į svetimtaučių Registracijos Departamentą Glasgow, šis-tas sužinota aiškiau, bent kas link kelionės lėšų ir kitų dalykų, kurie nei Konvencijoj nėra aiškūs. Ne kurie net anglai stebėjos kalbėdami, kad turbūt laikraščių reporteriai, dar galutinai neišdirbtą Konvencijos projektą pagavo, kad teip, kaip yra, negali būti. Dar kiti abejojo apie pačios Konvencijos esybę. Toliaus rados ir daugiaus visokių kėblumų, kuriuos buvo galima surasti Konvencijoj arba logiškai ir nuosekliai galvojant, išvesti. Pavizdžiai: 1) kaip pasielgti tiems, kurie turi baltus Rusijos bilietus, ar jiems reikės eiti čionai kariumenėn, ar važiuoti Rusijon, ar jiems kas tuos paliuosavimus—exemcijas užtikrins? 2) Kaip turi elgtis ir ką turi manyti vienturėčiai sunę, pavieniai ar vedę, kurie Rusijoj turėjo, teip vadinamą 1 kliasės, paliuosavimą? Ar tas nepanaikinta dabar Rusijoj, o jei ne, tai ar Rusijos pavaldiniams paliks tą pačią privilegiją čionai? Nieks to negalėjo išaiškinti. 3) Kuomet prasideda kareivavimo amžius, arba nuo kokios dienos ir kokio mėnesio reiktų stoti kariumenėn tiems jaunikaičiams, kuriems šimet sueina 18 metų ar išpuls stoti armijon, jei tie metai sueis apie Kalėdas ar kitu laiku, jei už mėnesio-kito po 9 ar 30 rug. ir tt.? Vėl, kuomet baigias kareivavimo amžius tiems, kurie visai baigia arba už mėnesio-kito po 9 rugp ar tenai kokios kitos dienos, kokio kito mėnesio pabaigę 41 metus? 4) Dar vėl lietuvių daugumoj atsitikimų neturi su savimi jokių dokumentų: metrikų ir tt. Tuo tarpu gi, kaip išrodyti savo amžių, ar tikės metams, užrašytiems į Identity books, ar ne? Jei ir tikėtų, nekuriems negerai, nes savo metus prie registracijos nekuri sumazino, pristačius metrikus, pasirodytų kas kita: daug kam iš tokių visai nereiktų kareivauti, kaip išėjusiems iš metų. Jei kiltų abejonė kaslink keno amžiaus, tai butų reikalinga metrikai. Nors metrikus ir šandien iš Rusijos galėtų gauti, bet tam reiktų daugiaus, neg 21 d., Konvencijoj duota, kursai laikas štai jau visai baigias. Ar kas lauks iki metrikai ateis, ar ne? Jei ne, butų neteisingai. Policija gi, ne kuriose vietose savo uolumui ribų nestatydama, krapštiničia žmones, ir be to įbaimėjusius, nelaukdama nė 9 rugpjūčio. Ir taip kas diena, kas valanda atneša naujas žinias iš kolonijų, reikėjo išaiškinti vis daugiaus painumų, kurie nei Komitetui nebuvo aiškūs. Pasiųsta į kelias vietas vyrai dalykų ant vietos ištyrimui. Nerasta visai teip, kaip pranešta. Baimė turi plačias akis. Tų kitų klausimų išaiškinimui mušta telegramas į Rusijos Ambasadorių Londone. Atsakyta: „Kreiptis į New Castle, į Konsulį. Telegrafuota į New Castle Konsulą, atėjo atsakymas: Konvencija įėjo į syla. Kas link ligotų ir razriadų kreipties į karišką agentą prie Rusijos Ambasados Londone. Konsulas, pildo atsiųstus įstatymus, bet negali jų atmainyti.“

Matant tokią suirutę pačiose Rusijos valdžios istagose šioj šalyj, nebuvo kas daugiaus daryti, laukti rankas sudėjus nebuvo galima. Tad muštos telegramos Petrogradan į „Darbininkų ir Kareivių Tarybą,“ teipogi ir į „Rusijos Provizionališka valdžią.“ Telegramuose išdėstomi keli pamatiniai punktai, visų lietuvių visose kolonijose pageidaujami: ižėzimas Rusijon su šeimynomis, apmokėjimas kelionės lėšų ir išaiškinimas kitų dalykų, su kareivavimu sąryšyje, kurie dalykai turi būti žinomi ir priklausau Rusijos valdžiai. Telegramų iki šiol cenzorius nesugražino, atsakymai ir gi neatėjo, nors telegramai

apmokėti. Tiesa, dėlei vienybės teip svarbiaus dalyks pasiušta telegrama ir Londono žydėjams, kurie labai kruta ir bet daugiausiai už visus mūsų Komitetus kruvoje gali padaryti. Tuomi, kas aukščiaus išdėstyta, Komitetas nepasiganėdino. Zmonėms nerymastauti: siundiant pasiutinius iš įvairių vietų, rašant laiškus, galvota, kas daugiaus daryti? Liepos 24 d. posėdyje Komitetas nutarė siųsti į Londoną savo vieną nari, kurs, ar čiaus visą dalyką ištyrus iš pačių šaltinių, budamas ar čiaus tų įstaigų, nuo kurių Rusijos pavaldinių kareivavimo klausimas žymiai gali priklausyti: Rusijos Ambasada, Parlamentas, Home office ir Foreign office.

PAISKINIMAI KIAKURIU KLAUSIMU.

Ayr apskrities Chief Constable, iš kaž-kur išrovęs žinias, paishino: „Rusijos pavaldiniai militariško amžiaus yra vadinami tie vyrai kuriems 18 metų sueina 20 rugpjūčio, 1917 m. ir kuriems dar nebus suėję 41 metai 19 rugšėjo 8. metų.“

Beto savo lašike, 23 rugp. rašytame, prašo išaiškinti artimiausiam „Iš. Dr.“ No lietuviams visus dalykus, paliečiančius Rusijos pavaldinių kareivavimo lausimą. Gera rupestis. Butų buvę tas padaryta ir be prašymo. Nekuriose Ayshire vietose policija pirm laiko krapštiničia lietuvius „rašytis“: Girvan, Stevenston, Auchinleck. Teipogi Newton-grange, mušta telegramas Chief Constable'ui, kantrybės prašant, sulig Konvencijoj nurodyto laiko. Nusiramino, Manchesterio lietuvių, padavę generališkam rusų konsului Londone šiuos klausimus, gavo atsakymą per savo apskrities konsulą Liverpool: 1) Ar Rusijos valdžia mokės kelionės išlaidas tiems Rusijos pavaldiniams, kurie važiuoja Rusijon ir ar mokės jų palikusiomis čionai šeimynomis? 2) Ką turi daryti Rusijos pavaldiniai tarp 18 ir 41 amžiaus metų apžiūrėti per savo daktarą? Jei kursai netiks kariumenėn, duoti baltą bilietą, jei tikėtų, galėtų išsirinkti sau vieną ar kitą armiją? 4) Ar negalima lietuvius ir lenkus, kurie nėra tikrais rusais, bet tiktači Rusijos pavaldiniais, paliuosuoti visai nuo kareivavimo čionai ir Rusijoj? Atsakyta į klausimą 1: Bus duota šeimynomis tas pats prašymas, kaip ir Rusijoj. 2—Bilietai, paliuosuojantieji nuo kareivavimo, išduoti kiek metų atgal, neturi vertės. In klausimą 3—Apie daktarišką Rusijos pavaldinių akzaminavimą aš parašysiu laišką. Klausimui 4 — Lenkai Rusijos Lenkijos ir lietuvių iš visos Rusijos neišskiriami su kitais Rusijos pavaldiniais kas link jų kareivavimo.

Zydai visur patis surašinėja savuosius ir žada paskutiniuose dienose nešti parašus policijon, reikalaudami išvežimo Rusijon. Londone laikraščiai labai rašo apie žydus, juokias iš jų, rasit, iš smarkų ir skystų protestų, nekuri net grumoja. Ypač netinka Anglijos visuomenėi tas, kad zydai visai niekur nežada eiti kareivauti, nori sekti tuos anglus, kuriems buk tai „sąžinė neleidžianti“ eiti kariumenėn. Anglai tuos vadina „šalies išdavikais.“ Skotijos angliški laikraščiai apie žydus rašo visai mažai. Girdėtis žydų pasiųstą telegramą į Petrogradą už kelių dienų cenzoriaus sugražinta.

Lenkai Manchesterj, pereitą nedėdieni žadėjo atvažiuoti laikyti susirinkimą kalbėtojai iš Londono, bet policija jų neįsileido. Anglai klubą saugojo nuo 2 iki 6 vakaro, vaikščioldami aplinkui. Sluntė į vidų žydus pasiklausyti prakalbų. Lenkai savo klube surašinėja visų pavardes, paskui sius protestą, kad jie esą jau ne „Russian subjects“.

Zydų bruzdėjimas nepatinka anglų visuomenėi ir policijai. Lietuvių jau žinomu tame dalyke veikimu nieks nesipiktina. Anglai užjaučia ir pritaria. Policija abejoja apie dideles ir geras pasekmes. Komitetas bijosi daug ką žadėti ir nenori girtis savo veikimu.

„NUO KAREIV. PRIEVARTOS GINTI“ KOMITETO INGALIOTINIS LONDONE.

Delegatas išvažiavo pereitą subatos vakarą. Nedėlioj, 26 liepos iš kelionės nemiegojęs, atlaikė susirinkimus Londone ir priemiestyje Silvertown'e. Londono lietuvių pritarė tam tikslui, pinigų sudėta pirmoj vietoj svarų 16, 15, 8½, antroj— svarų 8, 10. Išrinkta jam pagelbon 3 vyrai iš Londono. Suradę su dideliu vargu žydų komiteta, nes anuos policija buvo išvaikiusi, nuėjo višpas advokata, kuris apšėmė kreiptis į Parliamenta. Rusų valdžios atstovai pažadėjo užstoti svetimų reikalų ministerijoje.

PASKUTINIOS ZINIOS IS LONDONO.

„Nuo Kar. prievartos ginti“ Komiteto narys praneša: 31 liepos Rusijos valdžios atstovas Londone mūsų reikalavimus priėmė ir priduos į Home office ir Foreign office, teip-gi ir mūsų advokatas sykiu su juo darbuosis. Pataisyta mūsų reikalavimų punktai: 5 ir 7, kur kalbama (punkt. 5) apie paliuosavimą su lig šeimynos stovio. Tokių paliuosavimų Rusijoje jau nėra „nikakich ligot niet.“ vadinasi vienturėčiai vyrai yra imami, o baltabiliečiai turi būti išnaujo peržiurimi. Prieš važiuosiant Rusijon kiekvienas bus apžiūrėtas daktaro pagal Rusijos valdžios pasirėdymo. Kelionės lėšos apmokamos anglų ar rusų valdžios, bet ne savo. Vešti žadama per Archangelską, ne per Norvegiją, nes konskriptų (kareivių) negalima vešti per neutrales valstijas. Išvažiavimas Rusijon turėtų

ivykti neužilgo, nes Archangelsko portas, kaip žinoma, už šala jau Rugsėjo m. pusėje. Pervaziavimui pasilieka 1½ mėnesio. Puktas 7, kur kalbama apie tikrą nustatymą kariško amžiaus metų, paaiškinta taip, kad metai bus nustatoma iš Registracijos kartų pernykščių metų (Registration cards ir Identity Books). Tris Parlamento nariai jau inėšė klausimą į Parlamentą. Laukiama žinių iš Home ir Foreign office. Reikia visiems laikytis vienybės, visiems važiuoti Rusijon, tada gal ir taip palikti. Sekant kitas tautas, Rusijos pavaldinius, pradėti ūmai surašinėti kolonijose visus važiuojančius Rusijon. Bet policijon dar neikite. Tuos lapus nešime policijon prieš ketvergą 9 rugp. Vardai pavardės turi būti surašytos aiškiai ant dviejų lapų. Vienas lapas bus policijai, antra-saulaikiyti. Surašoma visi nuo 18 iki 41 metų ir kiti visi dėl didesnio skaitliaus ir vienybės.

Apie vežimą šeimynų kol kas žinių neturime. Jos priklausys nuo Home ir Foreign Office. Laukiamos žinios telegrama kas valandą. Nėra baimės su laikomais pačte ar bankuose pinigais. Juos išduoda lengvai, neprapuls. Pakol nereikėtų jie imti ypač iš bankų.

AUCHINLECK. Pasirodžius Konvencijai, vietinė policija pradėjo lankyti lietuvius, ragindama griežčiau vienur ar kitur į kariumenę pasizadėti. Buvo paskirta 24 d. liepos, vietoj 9 ir 13 rugp., Konvencijoje parodytos. Ne vietoj uolumas. Lietuviai padarė susirinkimą ant vietos ir nutarė kol kas neiti ir nieko nesakyti. Nieks daugias nė ne varinėjo. Mušta keli telegramai, tarp jų į Newcastle konsului. Po susirinkimo lietuviai nuėjo į karčėmą „paskutinį sykį išsigerti“, jug ar teip, ar teip, sako paims kariumenėn. Apsigėrę, susipešė. Policmonai nieko nevekė, tų kočėlai per minkšti, reikėjo pačių žmonių. Tos, atbėgusios su „pokeriais“, perdalyjo. Gerai yra sakoma: kiekvienas savotiškai iš proto eina. Bet lietuvių iš protoėjimas, ypač „olydžių“ laike yra girtybė ir muštynės.

In lietuvių katalikų laikraščių redakcijās ir organizacijās prašymas.

Visi suprantame, jog šiandien svarbių svarbiausias mūsų išėivijos reikalas tai doros spaudos išplatinimas. darbas, pašvestas šiam tikslui, gydo dvasios ligas, naikina nedorybių mikrobus, auklėja žmonių sveikatą, veiklumą, žadina tikrąjį idealizmą, žodžiu—tiesia pamatus prakilniai, šviesiai mūsų tautos ateičiai.

Pernai metų rudenį įvyko pirmasai bandymas didesnės mūsų jėgų mobilizacijos tam šventam darbui. Kalbame apie „Katalikų spaudos savaitę.“ Vaisiai buvo neblogi bet anaipol nepatenkinantieji, nes permaža laimėta. Priežastis to mažoko laimėjimo buvo ta, kad darbas ėjo nesutvarkytas, be sistemos. Beto del liūdnu mūsų visuomenėje nesupratimū ne visi mūsų laikraščiai lygiai tam darbui prijautė.

Simet, patyrimo pamokinti, norėtume tą darbą išvartyti plačiai ir nuodugnai. Kaip pernai metais, taip ir šiomet darbo iniciatyvą, kitiems jos nesiimant, drįso pasiimti Lietuvių Darbininkų Sąjunga. L. D. S. II-as seimas nutarė, darbą bet varant, laikyties šių dėsnių:

1) Spaudos platinimui skirti ne vieną savaitę, bet bent du mėnesiu, (spalių ir lapkritį), laikant „Katalikų Spaudos Savaitės“ įvairiu laiku įvairiose vietose;

2) Platinti lygiai visus katalikiškus laikraščius ir visų katal. išleistuvių knygas.

3) In darbą intraukti ne vien vietų idealistus, bet ir prityrusius keliaujančius agentus, dirbančius del uždarbio;

4) L. D. S. seimas išrinko Katalikų Spaudos Savaitės Komisiją (J. Karosas, kun. F. Kemėšis, F. Virakas, K. Vilkauskas, kun. A. Petratis, kun. I. Albavičius), kurie išdirbs smulkmeniška visą kampanijos pleną ir praves jį sistematiškai negarsindama to pleno spaudoje.

5) Pirmiausia gi minėtoji komisija susižinos su visų katalikiškų laikraščių redakcijomis ir katalikiškų centralinių organizacijų valdybomis del pasekmingo bendro tame reikale veikimo. Laikraščių ir organizacijų atstovai kviečiami į Pihladelphiją (į VII-tąjį Federacijos Kongresą) del visų plenų nustatymo ir galutino susitarimo.

6) Visos kampanijos pravedimui bus reikalingos lėšos. Reikės vienam žmogui, metus visus kitus darbus, atsistėsti vien tam, kad per visą kampanijos laiką savo rankose laikyti kampanijos vadžias. Jisai susižinos su organizacijomis ir išleistuvėmis, trauks knygas, laikraščius, priruoš veikimą ant vietų, turės savo akyse visus darbininkus, žodžiu sakant, bus viso darbo ašis ir širdis. Jam reikės mokėti tuo laiku algą. Beto reikės begalės įvairių plakatų, atsišaukimų, lapelių ir t. t. Reklama ant vietų turės būti kuodidžiausia, kad visų katalikų domą a kreipus.

Visai kampanijai išmesti reikalinga bus mažiu mažiau: 800—400 dolerių. Juos manoma surinkti aukomis, kurių nutarta prašyti iš visų mūsų išleistuvių ir organizacijų. L. D. S. „Katalikų Spaudos Savaitės“ reikalams laskyri iš savo kasos \$25.00.

Taigi kreipiamės šiuomi ir i Tamstas, prašydami šita reikalą paremti savo auka, kurią prašytume netrukus atsiųsti (kas duoda greit—duoda dvigubai) vardu komisijos išdinino Kun. F. Kemėšio, 242 W. Broadwas, So. Boston, Mass. Be to laukiame iš Tamstų visokių patarimų ir nurodymų.

Visais Katalikų Spaudos Savaitės reikalais prašome kreipties šiuo adresu: „Darbininkas“ 242 W. Broadway, So. Boston, Mass. K. S. S. K.

Su tikra pagarba
Katalikų Spaudos Savaitės Komisija.
Jonas E. Karosas, sėkr.

Tautos Izdo Reikalai.

Septintasis Federacijos Kongresas šiais metais bus laikomas rugsėjo 25, 26 ir 27, Philadelphia, Pa.

Kadangi Federacijai yra paskirta gan plati dabro dirva, tai yra, rūpintis lietuvių reikalais aplamai, o Amerikos ygatingai, ir kadangi dar labai žymi dalis tos dirvos teberio gso dirvonais,

Todel-gi yra nuoširdžiai kviečiamos visos mūsų garbingos organizacijos draugijos ir parapijos skaitlingai atsiųsti i būsiamaįjį Kongresą savo parinktesnuosius atstovus įteikdami jiems savo naudingus nutarimus.

Nereikia čia beveik ir minėti, kad mūsų tautos veikėjai ir inteligentai pasiskubins — i Kongresą, idant sustiprinti silpnesniųjų dvasią ir veikimą savo referatais ir šiaip naudingais ir protingais patarimais.

Kun. J. Ambotas,
Federacijos Pirmininkas.

P. S. In kongresą galės siųsti delegatus: a) parapijos po 3 delegatus (su žinia kun. klebono), b) visos gi draugijos ir centralinių organizacijų kuopos—po 1. Jei tos draugijos, ar kuopos turi daugiau kaip 100 narių, tuomet gali siųsti nuo kiekvieno šimto narių po 1 atstovą. Centralinių organizacijų valdybos gali ir-gi siųsti i kongresus savo reprezentantus—nedaugiau, kaip po 3.

K. J. A.

Paskelbimas.

NAUDOKIS SAVO GYVENIMU.

Zinomas norvegas, šiaurinio poliaus atradėjas Fridtjof Nansen sako, kad butinai reikalinga del komunos ir valstijos idant kiekvienas pilietis pilnai suprastų, kad jo pareiga link jo ir kitų yra kaip galint daugiau naudoties savo gyvenimu ir būti linksmu, kaip galima. Priežastimi galvos neveikimo yra melancholija ir pessimizmas. Bet mes norime pridėt kad dažnai pilvo suirimas yra tų blogybių priežastimi, ir Trinerio Amerikoninis Karčiojo Vyno Eliksiras yra geriausias vaistas nuo visų tokių ligų. Jis išvalo vidurius, pataiso virškinimą, priduoja apetitą, prablaivina mintis ir sutaiso visą sistemą. Kaina \$1.00 aptiekose. Trinerio linimentas yra pirmos klesos pagaminimas. Jo pastebėtina veikmė priepuoliuose reumatizmo, neuralgijos, išsisukimuose, sutinimuose etc. padarė jį populiarišku. Kaina 25 ir 50c. aptiekose, krasa 35 ir 60c. Joseph Triner, Manufacturing Chemist, 1333-1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Zvaigždės Agentai.

- Mr. J. Kalvelis, 222 Pine St., Rumford, Me.
- Mr. Cas. Pauksztis, 404 Church Str. New Britain, Conn.
- Mr. M. Vaikšnoras, 411 Ann St., Homestead, Pa.
- Mr. Jonas Šaučunas, 41 Johnson str. Bridgeport, Conn.
- Mr. Vincas Jusas, 2319 Brighton ave. Scranton, Pa.
- Mr. A. J. Brinius, 71 Pine str. Meriden, Conn.
- Mr. F. Stankus, 957 Jenne Str. Kenosha, Wis.
- Mr. Antanas Ramoška, 514 W. Saratoga St. Baltimore, Md.
- Mr. Juozas Čupas, P. O. Box 330, Ansonia, Conn.
- Mr. A. Drabišis, 51 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.
- Mr. P. Valukonis, 261 W. Broadway So. Boston, Mass.
- Mr. P. J. Budginas, 4549 S. Hermitage ave., Chicago, Ill.
- Mr. Povilas P. Mikalauskas, 248 W. Fourth St. So. Boston, Mass.
- Mr. Iz. Nausledas, 87 33rd str., Chicago, Ill.
- Mr. K. Jocius, P. O. Box 166 Somerville, Conn.
- Mr. J. Kovas, 21 Congress St. Waterbury, Conn.
- Mr. J. Jaroševičia, 1048 Washington Str Norwood, Mass.
- Mr. John Naujokaitis, 47 Planet Str., Commercial Road, E. London, England.
- Mr. A. Rogožalski, 8024 Sawinski Ave N. E. Cleveland, Ohio.
- Mr. M. Norkūnas, 166 Melrose str., Montello, Mass.
- Mr. B. Acauskas, 36 Lincoln St. Brighton, Mass.
- Mr. Antanas Žurinskas, 486 Gregory St. Bridgeport, Conn.
- Mr. J. Navadauskas, Simpson, Pa.

IŠ KELIONĖS PO EUROPA IR AZIJA

Ta knyga yra tai

Didžiausias savo rušies veikalas,

parašyta „Zvaigždės“ redaktorės J. Pranaičiūtės. Knyga turi apie 380 puslapių ir papuošta 102 iliustracijomis (paveikslais).

Indomųs toje knygoje aprašymai Prancijos, Belgijos ir Vokietijos žemių, kur dabar verda Europejiška karė. Tie aprašymai papuošti daugeliu iliustracijų.

Bet indomiausiais beabejo yra aprašymai ispuđzių iš Tėvynės ir iš senovės Lietuvos žemių, kuriuos vienok viršija aprašymai Vidurinės Azijos, Kaspijos ir Kaukazo žemių ir anų žmonių. Nemažiaus įdomus aprašymai abiejų Rusijos sostinių, Maskvos ir Peterburgo, su paminėjimu lietuvių naujokynių istorijos tose vietose.

Knygos kaina . . . . . 2 dol.
Audeklo aparais 2.25
Skūros aparuose su pauksuotais kraštais . . . 3.50

Galima gauti „Zv.“ Knygyne

L. D. Phone 585

DOMIN. BRAZINSKAS

Visoje Elizabeth'o apylinkėje gerai žinomas

LIETUVIS GRAGORIUS

79—81 Wall Street Elizabethport, N. J.

Pasamdo vežimus ir automobilius Pasivažinėjimui Veselijoms Krikštynoms ir t. t.

Patarnavimas visiem be skirtumo Sąžiningas Užganėdinantis Greitas Ir Pigus

LIETUVIAI, VISUOMET KREIPKITES PRIE SAVIŠKIO!

Telephone 2718-M Market

M. AKIALIS

Lietuvis Graborius

146 Adams St. Kampas Lafayette St. Newark, N. J.

Parsamdo automobilius ir kariatas visokiose progose

J. P. BUDGINAS BANKINIS KONTORAS

Siuncia Pinigus i visus kraštus svieto greitai ir pigiai. Paruoda Laivakortes ant greičiausių laivų; Išmaino Pinigus visu kraštų svieto, kaip tai: rublius, markius, kronus, dolerius ir tt. Apsaugoja daiktus ir budinkus nuo ugnies. Užlaiko Krautuve Knygų, Popierų, Abrozų ir kitokių bažnytinių daiktų. Pas jį galima užsirašyti laikraštį „Zvaigždė“. Ateikite persitkrinti

4549 So. Hermitage Ave., CHICAGO, ILL.

SOROL

SUTAISYTAS iš formulo-recepto: sutelkto išmintingū Egipto zokoninku,

apsireiškia esą stebėtinai pasekmingu nuo gėimo pilvo ir karnu, geria skaudėjimo, dusulio, galvos skaudėjimo, nustojimo apetito, šaltio galvoje, ect., ect., Sutaikomus išdirbėju labai pagarėjusio

PAIN-EXPELLERIO—seno ir ištikimo draugo šeimynose, naudojamo visame pasaulyje per pusę šimtmečio—35c. už butelį visose aptiekose, arba galite užsisakyti tiesiai iš F. AD. RICHTER & CO. 74—80 Washington Street, New York.

Gerb. „Zvaigždės“ Skaitytojams.

Kas lig šiol da neatsiu nte prenumeratos už „Zvaigždę“ meldžiami pasiskubinkite, nes, sulig pačto tiesiu, ne užsimokėjusiems būsime priversti sustabdyti laikraštį. Dabar geriausia proga užsisakyti „Zvaigždę“, kuomet už prisuntimą metinės mokesties \$2.00 ir dar pridėjus 15 ar 35 centus, galima gauti daug brangesnes dovanas negu metinė „Zvaigždės“ prenumerata. Taigi laikraštis pareina už dyką! Pasinaudokit gera proga! Red.

Skaitykite „Zvaigždę“.

Susivienijimas Lietuvių R. Kat. Amerikoje.

-: Yra :-

Gyvam Džiaugsmas! Sergančiam Viltis! Mirštančiam Ramybė!

Tūkstančiai Lietuvių—Katalikų priguli prie šios organizacijos ir tūkstančiai kas metai prisirašo naujų narių. Bet gal dar pats, gerbiamas skaitytojau, apie šią organizaciją nesi girdėjęs, o jei ir girdėjai, tai gal nepamąstai, kas ji yra ir delko pats neprisirašai?...

Stai kas šioji organizacija yra ir ką ji duoda:

- 1) Apsaugoja narių gyvastį ir moka pomirtines \$150.00, \$250.00, \$500.00, \$750.00, \$1000.00.
- 2) Moka pašelpas nariams-ligoniams kas savaitė po \$3.50 \$7.00, \$10.50, \$14.00.
- 3) Selpia neigalinčius narius ir našlaičius.
- 4) Skleidžia apšvieta, išleidinėja gerus raštus ir dalina nariams veltu (dovanai).
- 5) Platina dorybę, suteikiant patarimus ir nurodymus tikėjimo ir auklėjimo dvasios reikaluose.
- 6) Rūpinasi Lietuvių Tautos reikalais, remia pinigais ir morališkai visokias lietuvių kultūriškas istaigas ir tt. Instojimas į S.L.R.K.A. pigus. Mėnesinė mokestis lengva. Norėdami gauti platesnes informacijas, kreipkitės į vietines kuopas, kurios randasi kuone visur po visą Ameriką, kur tik lietuviai apsigyvenę, arba tiesiai pas Centro Raštininką šiuo adresu:

J. S. VASILIAUSKAS

112 North Greene Street Baltimore, Md

Amerikos Lietuvių Kat. Laikraščiai.

Naujas Savaitinis Laikraštis

Susivienijimas Liet. R. K. Amerikoje balandžio pabaigoje, šių metų, pradės leisti savaitinį laikraštį

„GARSAS“

„GARSAS“ eis kas ketvergas, didelių 8 puslapių, 7 kolumnų formate. „GARSAS“ bus vienu geriausių ir svarbiausių Amerikos lietuvių katalikų laikraščių. „GARSUI“ sandarbininkauti pasižadėję gabiausiai Amerikos lietuvių rašytojai, publicistai, visuomeninkai. „GARSO“ prenumerata metams \$2.00, pusmečiui \$1.00. Jau dabar galima užsisakyti „GARSA“, taipogi siųsti korespondencijas. ADRESAS: „GARSAS“ 456 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

„TIKYBA IR DORA.“

laikraštis leidžiamas Kunigų Marijonų Chicagoje eina du kartu į mėnesį.

Rašo apie tikėjimo dalykus, paduoda, žinių iš katalikų visuomenės gyvenimo, duoda atsakymų į visokius užklausus iš tikėjimo ir doros srities. KAINA METAMS \$1.00; vieno numerio — 5c. Agentams už metinę prenumeratą duodame 30c, už pavienius numerius po 2c.

Adresas: „TIKYBA IR DORA“

1631 W. North Ave., Chicago, Ill.

Kas nori gauti vieną numerį, turi atsiųsti 1 c. krasos ženklelį.

Jeį trokšti apšvietos

ir sveiko maisto savo protui, tai skaityk dvisavaitinį ilustruota jaunimo laikraštį

„VYTI“

„VYTIS“ yra vienatinis ir pirmutinis jaunimo laikraštis Amerikoje.

„VYTYJE“ telpa geriausi raštai mūsų jaunų rašytojų, literatu ir sudentų.

„VYTYJE“ rasi žinučių iš Amerikos bei Lietuvos jaunomenės gyvenimo.

„VYTIS“ leidžiamas tautiškai—katalikiškoje dvasioje.

„VYTI“ leidžia Lietuvos Vyčių jaunimo organizacija.

Metam „VYTIS“ kanuoja \$1.50, pusmečiui .75c.

L. Vyčių organizacijos nariams „VYTIS“ siunčiamas už mėnesines mokestis.

Prisiųsk savo antrašą ir už 2 c. ženklelį, o viena numerį pažūrėjimui prisiųsime veltui.

Visais reikalais kreipkities:

„VYTIS“

731 West 18th St.,

Chicago, Ill.

Geriausia Knyga
Supažindinti Amerikiečius su Lietuva.

American Relief Fund for Lithuanian War Sufferers (Amerikos Pašalpos Fondas Lietuviams nuo Karo Nukenėjusiems išleido didelę netoli pusantrošimto didelio formato puslapių — knygą, kurioje anglų kalboje išdėstyta viskas, kas labiausiai žinotina apie Lietuvą ir lietuvių anų praeitį ir dabartines nelaimes ir vargus.

Cia randame liudijimus

- 1) McClure's Newspaper Syndicato korespondento, kad Lietuva, tai ne Siaurinė Lenkija.
- 2) p. Gabrio straipsnių iš British Review, išrodanti, kad Lietuvai reikalinga autonomija.
- 3) Ukrainos tautiškosios partijos liudijimą, kad Lietuva turi būti atskiriama nuo Lenkijos.
- 4) Apie Lietuvos hierarchiją straipsnių iš La Vera Roma.
- 5) Advokato W. Butlerio (iš New Yorko) straipsnių apie Lietuvių nuopelnus civilizacijai.
- 6) Rockefellerio atstovų liudijimą apie baisiausią vargą ir nelaimes Lietuvos žemėse.
- 7) New York-Juornal'o redakcijos straipsnių apie Lietuvių tragišką padėjimą teipgi New Yorko Times raportą aprašanti kun. Dr. A. Maliausko pranešimą.
- 8) Lietuvos istorija.
- 9) Lietuvos Literatūros platesnę istoriją.
- 10) Rezoliucijas Am. R. Fondo įvairiose vietose padarytas.
- 11) M. Yčo memorialas Sventam Tėvui.
- 12) Mūsų atstovų liudijimas apie Lietuvą su lyg N. Y. Times'e pagarsintą reporta.

Yra teipgi tilpę toje knygoje keli lietuvių kalboje staipsniai ir daugelis iliustracijų su paaiškinimais anglų kalba (pav. Kasciuškos, A. Mickevičiaus, A. Burbos, vyskupo Valančiausko ir Baranaucko, kun. A. Gimzaucko, Basanavičiaus, Pietario, Kudirkos ir t.t.).

Tą knygą nusipirkęs už 25 centus su didžiausia Lietuvai nauda iteik itekmingesniems amerikiečiams. Užsakymus siųskit:

„Žvaigždė“

3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.

arba pas by kurį Am. Relief Fondo narį.

Lietuvių Darbininkų Sąjungos

Laikraštį

„DARBININKA“

EINA UTARNINKAIS, KETVERGAIS IR SUBATOMIS

Jame rasite žinių iš viso pasaulio.

„DARBININKAS“ visuomet turi viso to, kas darbininkui svarbu, naudinga, indomu ir suprantama.

Prenumeratos Kaina:

Tris Kartus savaitėje metams	\$3 00
Vieną kartą savaitėje	\$1 50
Bostono apielinkėje	\$4 00
Užrubežyje	\$4 25
Vienas numeris	3c.

Reikalaukite pas agentus arba

„DARBININKAS“

242 W. Broadway,

So. Boston, Mass.

Tik vienas iš šio burio užsisakė „DRAUGA“, bet „draugas“ taip indomus, kad visi užsisakusioje draugai ir prieštaliai ji nori skaityti. Kam lysti kaimynams akis, prašinėjant „DRAUGO“ pasiskaityti, kam kitiems nesmagumus daryti, kad gali pats sau „DRAUGA“ išrašyti. Dienraštis „DRAUGAS“ metams kainuoja \$4.50, Chicagoje \$6.00. Vienas numeris pamatymui siunčiamas dykal. Adresas: „DRAUGAS“ Lithuanian Daily Friend CHICAGO, ILL.

LAIKAS VISIEMS PRIE ŠVIESOS

Jeį trokšti igyti tikrą šviesą, užsisakyk laikraštį

„ŠVIESA“

kuri skaitydamas pats apsišviesi ir kitam galėsi prie šviesos parodyti kelią.

„SVIESA“ rašo labai daug pamokinančio apie žmogaus pažangumą.

„SVIESA“ kainuoja metams tik 50 centų.

Visokiais reikalais kreipkitės adresu:

„ŠVIESA“,

46 CONGRESS AVE., WATERBURY, CONN.

„A Plea for the Lithuanians“

Galima gauti visus numerius pas

KUN. J. J. KAULAKIS,

324 WHARTON ST.,

PHILADELPHIA, PA.

Draugiju atidai

Viską ko organizacijos reikalauje no mažiausio ir pigiausio ženklelio iki puošiausios Karūnos arba Vėliavos.

Nuo menkiausio guzikučio iki Puikiausio auksinio medalio. Visą atliekame pigi ir gerai, ir jau užganėdinom tūkstančius draugijų.

Naujos draugijos reikalaukit samplių, o senos pasiųskit savo vieną seną ženklelį arba šarpa, o mes anpaskirto laiko darbą atliksime.

VISUOMET SU PATARNAVIMU.

M. A. NORKUNAS,

166 Melrose Str.

Montello, Mass.

Algimantas

arba Lietuviai XIII šimtetyje.

Parašė DR. V. PIETARIS.

Viena puikiausių lietuvių kalboje istoriška apysaka, 5-se tomuose

Kaina atskirom 50c. Visi 5 tomai sykiu \$2.50

„Žvaigždė“

3654 Richmond St. Philadelphia, Pa.

Dr. Richterio PAIN-EXPELLER su „ANKOR“

Didžiausia Krautuvė

Visokios talpos lietuviškų ir lenkiškų knygų, auksinių, sidabrinų ir auksuotų laikrodžių, teipgi visokių religiškių daiktų. Kas nori persitikrinti, tegul prisidūcia 10c. stampomis, o aplaiksy mano didelį katalogą, kokio nė vienas iš lietuvių iki šiol neturėjo.

Kas užsirašis pas mane „Žvaigždė“, tas gaus knygą „Basanavičiaus pasakos“ vertės \$1.50, arba by kokią iš mano katalogo knygą, vertės 1 dol., d o v a n a i. Visų senas pašįstamas

POVILAS P. MIKALAIUSKAS,

248 W. Fourth St.,

South Boston, Mass.

Katalogas Knygų

Kun. A. Miluko išleistų

- Apeigos Rymo katalikų Bažnyčios.** Lenkiškai parašė kun. J. Lunkevičius. Vertė Gerutis. Antra laida. Shenandoah, Pa., 188 pusl. 60
- Antanukas.** Apysaka B. Pruso. Vertė Selimas. Antra laida. Shenandoah, Pa., 40 pusl. 15
- Algimantas arba Lietuviai 18-ame šimtmetyje.** Istoriska apysaka. Parašė Dr. V. Pietaris. Penki tomai. Shenandoah, Pa., 488 pusl. 2.50
- Anima Vilis.** Marės Radzevičiūtės apysaka. Jono Montvilos vertimas. Antra laida. Shenandoah, Pa., 162 pusl. 75
- Bajoro Vuošvis.** Apysaka iš lietuvių gyvenimo. Parašė Jonas Kmitas. Shenandoah, Pa., 68 pusl. 15
- Biurokratai.** Apysaka iš paskutinių atsitikimų Lietuvoje. Parašė Jonas Kmitas. Shenandoah, Pa., 79 pusl. 25
- Fabiolė arba Bažnyčia Katakumbose.** Kardinolo Wiseman'o. Vertė Vytautas. Shenandoah, Pa. 354 pusl. 1.00
- Gyvačių Karalius.** ir kitos apysakėlės. Parašė Ksaveras Vanagėlis. Shenandoah, Pa., 81 pusl. 10
- Iš kelionės po Europą ir Aziją.** Parašė Pranaičių Julė. Philadelphia, Pa., 380 pusl., 102 iliustracijos (paveikslai); 2.00
- Audeklo apdarais** 2.25
- Skuros apdarais, paauskuotais kraštais** 3.50
- Iš daktaro pasakojimų.** Rudens diena. Sulaukė. Parašė Satrijos Ragana. Shenandoah, Pa., 69 pusl. 25
- Iš vakarės gret Lemano ežero.** Parašė kun. M. Morauskis. Vertė Gerutis. Shenandoah, Pa., 172 pusl. 75
- Išpažinties Istorija.** Prancūziškai parašė kun. A. Guilloiss, vertė kun. A. M. Milukas. Antras leidimas Brooklyn, N. Y., 1916. 50
- Kova ties Zalgiriais.** Istoriska drama keturiuose aktuose. Parašė Savasis (Dr. V. Pietaris) Shenandoah, Pa. 31 pusl. 25
- Kunigo gimine.** Parašė J. Gerutis. Shenandoah, Pa., 68 pusl. 20
- Kaip Elzietė praleido šv. Jono dieną.** Parašė P. D. Shenandoah, Pa., 68 pusl. 20
- Krasauninkas—Laižybos—Dievo žmonės.** Parašė Ksaveras Vanagėlis. Philadelphia, Pa., 28 pusl. 10
- Kardinolo Mercier gromata** apie Patrijotizmą ir išlaikymą 5
- Kun. Dr. M. Gustaičio, Du laišku iš Kelionės** 5
- Kun. Dr. M. Gustaitis** 5
- Laisvės Metu.** Apysaka iš paskutinių atsitikimų. Parašė Antanas. Seinai, 1908 m. 187 pusl. 75
- Lietuviškas Albumas.** Dalis I. Istoriskos ir šiaipjau Lietuvos vietos. Parengė ir išleido kun. A. Milukas Shenandoah, Pa., 75
- Lietuviškas Albumas.** Dalis II ir III. Lietuvos raštininkai, žymiasni vyrai ir typai. Parengė ir išleido kun. A. Milukas. 1.50
- Lietuviškos Pasakos.** Spaudon parengė Dr. J. Basanavičius. Didelio formato knyga, 262 pusl. 1.50
- Laiškai iš Kelionės po Palestiną.** Kaštais kun. Antano Miluko. Shenandoah, Pa. 94 pusl. 50
- Moterystė ir šeimyna.** Iš vokiškos kalbos vertė J. Gerutis. Philadelphia, Pa., 41 pusl. 50
- Mūsų Socialistai.** Apysaka iš paskiausių Lietuvoje atsitikimų. Parašė Jonas Kmitas. Shenandoah, Pa., 57 pusl. 15
- Melagių Dėdė.** Vaizdelis iš Džukų gyvenimo. Parašė Ksaveras Vanagėlis. Shenandoah, Pa., 27 pusl., 10
- Mūsų Išganytojaus Jėzaus Kristaus gyvenimas.** Naujas pataisytas išleidimas. Shenandoah, Pa., 209 pusl., su paveikslas, 75
- Nekaltybė.** Iš vokiško vertė J. Gerutis. Shenandoah, Pa., 89 pusl. 25
- Ne Mieste Laimė.** Prancūziškai parašė Pierre L'Ermitte. Lietuviškai vertė Pranaičių Julė. Shenandoah, Pa., 206 pusl. 1.00
- Našlaičiai.** Likimas tulos šeimynos. Vertė P. Str. Shenandoah, Pa., 81 pusl. 15
- Pasikalbėjimas Giesmininko su Lietuva.** Vyskupo A. Baranausko Eilės. Kaina .05
- Pasakyk Matušei, Agnieška, Ant Garlaivio.** Tris Satrijos Raganos apysakėlės. 15
- Pradžia ir išsiplėtimas Katalikų Tikėjimo.** Parašė Vyskupas M. Valančius. Reikalingiausia kiekvienam lietuviui-katalikui knyga. Shenandoah, Pa., 235 pusl. 1.00
- Paklydėliai.** Kun. J. Geručio. Antras leidimas. „Zvaigždės“ skyriaus, 416 Hooper Str., Brooklyn, N. Y. 10
- Siapus ir anapus grabo.** Parašė J. Gerutis. Shenandoah, Pa., 210 pusl. 50
- Sventųjų Gyvenimai.** Skaitymai kiekvienai metų dienai. Su paveikslais. Spaudon parengė kun. A. Milukas. Visi keturi tomai 8.00
- Drūtsais audeklo apdarais** 8.50
- Skuros apdarais, paauskuotais kraštais** 5.00

- Sodžionių Teologija.** Parašė J. Gerutis. Gražiausia lietuviška kalba šioje knygoje išdeštytas visas Katalikų Teologijos mokslas. Shenandoah, Pa., 285 pusl. 1.00
  - Pikta Dvasia.** Latviškai parašė Rudolfas Blaumanis. Lietuviškai vertė Idlargas. Shenandoah, Pa., 72 pusl. 25
  - Patrimpo Laiškai.** Parašė K. A. K. Kun. A. Miluko leidimas. „Zvaigždės“ Spauštuvėje, Shenandoah, Pa. 1907 m. 60
  - Susiskaldėliai.** Vaizdelis iš mūsų sodiečių gyvenimo. Parašė J. Gerutis. Shenandoah, Pa., 62 pusl. 20
  - Socialistai.** Kas jie? Iš kur atsirado? Kognori? Parašė kun. A. Civinskas. Shenandoah, Pa., 124 pusl. 10
  - Saulei nusileidžiant.** Iš mūsų Karionės. Kalėdų vakaras. Satrijos Ragana. apysakėlės. Shenandoah, Pa. 62 pusl. 15
  - Steponaičio Raštai.** Pilnas pomirtinis velionies raštų (eilėmis ir proza) išleidimas. Tvardė Liudas Gira. Kaunas, 1912. 121 pusl. 1.00
  - Trumpas Katekizmas** 10
  - Vaičičio Eilės.** Su velionio plačia bijografija ir paveikslu. Philadelphia, Pa., 1912. 157 pusl. 75
  - Valdimierius.** Graži apysakėlė. Shenandoah, Pa., 47 pusl. 10
  - Užsiskant augščiau** minėtas knygas reikia kreiptis šiuo adresu: 10
- „ŽVAIGŽDĖ“.**
- 3654 Richmond Str. Philadelphia, Pa.
arba
416 Hooper Street, Brooklyn, N. Y.

Naudingos ir Pigios Knygeles

Svetimos spaudos, gaunamos „Žv.“ knygyne:

- BALSAS Amerikiečių Lietuvių i Tėvą Syentaji Leoną XIII ir gyvenimai dviejų didžiųjų Dievo tarnų, Lietuvių: Kun. Andriaus Rudaminos, Jezavito, ir Kunigaikščio Merkelio Giedraičio, Zemaičių Vyskupo 5
- BLAIVININKU KNYGELE arba pamokymas apie blaivybę 5
- DIENELEI BREKŠTANT. Žalvarnio eilės 20
- GAMTA — SVEIKATOS SALTINIS. Kam yra nemaloni sveikata? Tečiau retas kuris atskančiai apie ją rūpinasi. Si knygelė suteikia pluoštelį reikalingiausių apie sveikata žinių, todėl yra naudinga kiekvienam 15
- GYVOJO Ražančiaus įstatai 5
- KIPSAS PINTINEJE ir dvi žuvėjos. Dvi apysakėlės 5
- MIESTELIO ONUTE. Sulenkėjusiems lietuviams apsakymėlis 5
- MEILES AUKA. Apysaka iš paskutiniųjų J. Kristaus dienų 5
- OBRUSITELIAI. Galerija paveikslų iš maskolių gyvenimo Lietuvoje 25
- SVENTOJI AGNETE. Drama dviejose veikmėse. Labai tinka pasiskaitymui ir lošimui 25
- TRUMPAS LIETUVOS APRASYMAS. Su paveikslais. Pamokinanti pasiskaitymai kiekvienam, kurs nori susipažinti bent kiek su savo Tėvyne—Lietuva 25

Laiškams ir pinigams siųsti antrašas:

✻ ŽVAIGZDĖ ✻

3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.

Nauja knyga.

NAUJOS EILES IR DEKLIAMACIJOS

Siuomi pranešu lietuvių visuomenei, kad aš išleidau rinkinį naujausių ir puikiausių eilių ir deklamacijų apie Europos karę, apie Lietuvą, apie tėvynę mūsų nuvargintą ir šiaip visokių juokauų, kurios bus labai tinkamos deklamuoti ir dainuoti visokiuose susirinkimuose, prakalbose ir perstatimuose.

KNYGELE DIDELIO FORMATO 96 PUSLAPIU.
Kaina - - 25 centai.
Pinigus galima prisiųsti krasos ženkleliais.

PAULIUS P. MIKALAUSKAS,
248 W. FOURTH ST., SOUTH BOSTON, MASS.
Teipgi galima gauti pas
Peter J. Mikalauskas,
3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.

Bell Phone, Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Physician and Surgeon (lietuvis gydytojas ir chirurgas pabaiges Indianos Universiteta) Gydo visokias ligas vyru, moteriu ir vaiku. Daro operacijas. Oriso valandos: 9-11 rito. 2-4 po piet. 7-9 vakaro. Nedelioms: 9-11 rito 1-4 po piet.

Dr. W. J. WINTERS
Daktaras ir Chirurgas
pabaiges daktarystės mokslu Jefferson Medical Collegioje su pagalba Specialistas akių ligose, nosies ir gerklės. Gydo pasekmingai moterų ligas.
OFISAS: 110 W. Oak str., netoli S. Jardin st. SHENANDOAH, PA.

Father's Di Ielsi -- Kosulio Gyduolė

yra geriausias vaistas nuo kosulio, šalčio, whooping kosulio, astmos ir kitų ligų turinčių susiršimą su plaučiais.
Mainieriai, kankinamieji Mainų Dulkių, Parako dūmų ir Astmos aptuērės pagelba, vartodami Fither Dilelsi's Kosulio Gyduolę. Turi pagyrimus nuo patyrusių mainierių, kaip geriausias vaistas visokiuose atsitikimuose.
PARSIDUODA VISOSE AP-TIEKOSE.
Kaina, 35c, 65c. \$1.00
Rekomenduojame taipogi

Father Di Ielsi's Grumuliavimui Tonikas,
pagerina grumuliavimą, kraują padaro turtingu ir panaikina nemalonų kvapą. Kaina 50 centų.

Father Di Ielsi's 402 Liniment,
yra skiriamas nuo reumatizomo, neuralgijos, nikstelėjimų štesimų, ištinimų, galvos skaudėjimo ir t. t. Kaina 25c.
REV. MICHAEL DI IELSI' 402 Division Str. Camden, N. J.

"ŽVAIGZDĖ" SPAUSTUVE

ATLIEKA VISUS DRUKORIS DARBUS GERALI, PIGIAI IR GERIAI

DRUKUOJA:
KNYGAS, CIRKULIORIUS, TIKIETUS, KONSTITUCIJAS, VISITING IR BUSINESS CARDS, UZKVETIMUS VESELIJU, KOPERTUS, LAISKUS IR T. T.

KAS DARBA PAVES. NESIGRAUD

★ ★ ★

Kreipkis ant adreso:
**3654 Richmond St
Philadelphia, Pa**

F. R. BOGDAN

bažnyt. paveikslų tepliorius - artistas

Malevoja paveikslus altoriams, taipogi artistiskai dekoruoja vidurį bažnyčių.
Darbas gvarantuotas.

F. R. Bogdan
162 Washington Ave., Newark, New Jersey